

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

Forsikringsavtalen består av

- forsikringsbeviset (med eventuell Spesifikasjon)
- forsikringsvilkårene, det vil si:
 - eventuelle særvilkår (fremgår av forsikringsbeviset)
 - dette vilkåret (451)
 - Generelle vilkår (P101)
- Naturskade (P899)
- Lov av 16. juni 1989 nr. 70 om naturskadeforsikring.
- Lov av 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler (nedenfor omtalt som FAL)

Særvilkårene utvider, innskrenker og/eller presiserer enkelte bestemmelser i dette vilkåret (P451) og Generelle vilkår (P101). De øvrige bestemmelsene i forsikringsvilkårene gjelder da i tillegg til særvilkårenes bestemmelser.

Forsikringsbeviset med spesifikasjoner og forsikringsvilkårene gjelder foran lovbestemmelser som kan fravikes. I tilfelle motstrid mellom bestemmelser om samme forhold, gis de prioritet i den rekkefølge de står oppført ovenfor, dog slik at spesielle regler alltid går foran generelle.

Innholdsfortegnelse

1.0	Hvilke skader som dekkes	5
1.1	Brann	5
1.2	Lynnedslag og elektrisk fenomen	5
1.3	Rørbrudd	5
1.4	Vann, annen væske og gass	6
1.5	Følgeskade fra utett bygning	6
1.6	Tyveri og hærværk	6
1.7	Bruddskade på glass og sanitærporselen	7
1.8	Kabler og utvendige varmekabler/varmerør i bakken	7
1.9	Snøtyngde, snøpress og ras fra tak	7
1.10	Vind som er svakere enn storm	7
1.11	Innvendig frostskaide	7
1.12	Naturskade	7
1.13	Luftfartøy, eller deler av eller fra luftfartøy, som rammer ting	8
1.14	Ekstraordinær svikt i bærende bygningskonstruksjoner	8
1.15	Låser og Nøkler	8
1.16	Andre skader	8
1.17	Fellesbegrensninger	9

profinans

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

2.0	Hva som er forsikret	10
2.1	Bygninger	10
2.2	Bygningsmessige forandringer/påkostninger	10
2.3	Bygningsmessige forandringer og tilbygg	10
2.4	Bygningsmessige tilleggsinnredning i boligrom	11
2.5	Inventar løsøre og maskiner	11
2.6	Hageanlegg og lignende	11
2.7	Rivning, rydding og bortkjøring	11
2.8	Påbud fra offentlig myndighet	11
2.9	Prisstigning etter skadedag	11
2.10	Boligselskapets tap av felleskostnader	11
2.11	Lagring og destruksjon av miljøfiendtlige rester av forsikrede ting	12
2.12	Uteglemte bygg som garasje uthus, boder, etc.	12
3.0	Erstatningsberegning	12
3.1	Bygning	12
3.2	Maskiner, inventar og løsøre	13
3.3	Tilleggsdekninger	14
3.4	Skjønn	14
3.5	Egenandel	15
3.6	Aldersfradrag	15
4.0	Andre bestemmelser	16
4.1	Hvem forsikringen gjelder for	16
4.2	Hvor forsikringen gjelder	16
4.3	Forsikringssummer	16
4.4	Diverse bestemmelser ved skade	17
4.5	Ansvarsbegrensninger - identifikasjon, endring av risiko og sikkerhetsforskrifter	18
5.0	Andelseiers/seksjonseiers tap av felleskostnader	19
5.1	Hvem forsikringen gjelder for	19
5.2	Hva som er forsikret	19
5.3	Erstatningsberegning	19

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

6.0	Ansvarsforsikring	19
6.1	Hva ansvarsforsikringen omfatter	19
6.2	Hva ansvarsforsikringen ikke omfatter	20
6.3	Sikkerhetsforskrifter	21
6.4	Forsikringssum	22
6.5	Egenandel	22
6.6	Sikredes plikter ved skadetilfelle	23
6.7	Behandling av erstatningskrav	23
6.8	Regress	23
7.0	Kriminalitetsforsikring	24
7.1	Hva kriminalitetsforsikringen omfatter	24
7.2	Hvor kriminalitetsforsikringen gjelder	24
7.3	Når forsikringen gjelder	24
7.4	Hva kriminalitetsforsikringen ikke omfatter	25
7.5	Forsikringssum	25
7.6	Egenandel	25
7.7	Sikredes plikter ved forsikringstilfelle	25
7.8	Utbetaling av erstatning og oppgjør fra den skyldige	26
8.0	Miljøforsikring	26
8.1	Forsikringen omfatter:	26
8.2	Unntatt er:	26
8.3	Forsikringssum	27
8.4	Egenandel	27
9.0	Rettshjelpsforsikring	27
9.1	Utgifter Selskapet dekker	27
9.2	Utgifter Selskapet ikke dekker	27
9.3	Forsikringssum og egenandel	28
9.4	Skadeoppgjør	28

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

10.0	Ansvarsforsikring og førerulykkesforsikring for små arbeidsmaskiner tilhørende borettslaget/sameiet	29
10.1	Hvem forsikringen gjelder for	29
10.2	Hvor forsikringen gjelder	29
10.3	Hva forsikringen omfatter	29
10.4	Egenandel	30
10.5	Førerulykkesforsikring	30
11.0	Styreansvarsforsikring for borettslag/boligsameier	34
11.1	Hvem forsikringen gjelder for (sikrede)	34
11.2	Hva styreansvarsforsikringen omfatter	34
11.3	Når styreansvarsforsikringen gjelder	34
11.4	Hva styreansvarsforsikringen ikke omfatter	34
11.5	Forsikringssum og egenandel	35
11.6	Sikredes plikter ved skadetilfelle	35
11.7	Behandling av erstatningskrav	35
11.8	Regress	35
12.0	Kollektiv ulykkesforsikring for borettslag/boligsameier	36
12.1	Definisjoner	36
12.2	Hvem forsikringen omfatter	36
12.3	Når og hvor forsikringen gjelder	36
12.4	Hva forsikringen dekker - forsikringsytelser	36
12.5	Oppgjør	37
12.6	Begrensninger og spesielle risikoer	38
12.7	Uttredelse av ulykkesforsikringen	40
13.0	Lovbestemt yrkesskade	40
13.1	Hvem forsikringen gjelder for	40
13.2	Hva forsikringen omfatter	40
13.3	Yrkesskade - Yrkessykdom	40

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

14.0	Katastrofedekning hjem/innbo	41
14.1	Hvem forsikringen gjelder for	41
14.2	Hvor forsikringen gjelder	41
14.3	Hva forsikringen omfatter	41
14.4	Hvilke skader som dekkes	41
14.5	Egenandel	41

1.0 Hvilke skader som dekkes

Forsikringen omfatter plutselig og uforutsett fysisk skade på ting inntruffet i forsikringstiden. Utgifter til vedlikehold eller forbedringer omfattes ikke.

1.1 Brann

1.1.1 Selskapet svarer for skade ved:

- brann, dvs. ild som er kommet løs.
- plutselig nedsoting fra ildsted.
- eksplosjon.

1.1.2 Unntatt er:

- skade ved sprengningsarbeider som utføres på forsikringsstedet.
- skade på forbrenningsmotor ved eksplosjon i denne.
- skade på transformator, elektrisk maskin, apparat og datautstyr - ved eksplosjon i disse.
- skade på ting som med hensikt er utsatt for påvirkning av varme.

1.2 Lynnedslag og elektrisk fenomen

1.2.1 Selskapet svarer for skade ved:

- direkte lynnedslag. Med direkte lynnedslag menes at tingen direkte er truffet av lynet og er tydelig merket av lynnedslaget.
- elektrisk fenomen på elektrisk maskin, apparat eller ledning med driftsspenning inntil 1000 V. Med elektrisk fenomen menes kortslutning, lysbue, overslag og overspenning - også som følge av lyn og tordenvær.

1.3 Rørbrudd

1.3.1 Selskapet svarer for bruddskade på:

- bygningsledning for vann og annen væske, herunder radiator, varmtvannsbereder eller -beholder, oljetank, septiktank, drenskum, fyrkjele og lignende.

- Aldersfradrag, se punkt 3.6.

1.3.2 Unntatt er:

- skade på drengsledning.
- skade på takrenne, utvendig nedløp og taksluk for innvendig nedløp.
- utgifter til tining av utvendig ledning.
- skade på infiltrasjonsledning, spredeledning, spredegrøft.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

1.4 Vann, annen væske og gass

1.4.1 Selskapet svarer for skade ved:

- vann, annen væske og gass

1.4.2 Unntatt er:

- skade i våtrom på gulv eller vegg som skal tåle vann.
- skade ved råte, bakterier eller sopp, herunder muggsopp.
- tap av gass, vann eller annen væske
- skade som skyldes kondens og søl.
- skade ved vann som trenger inn i bygningen på annen måte enn fra terreng eller grunn slik at det blir stående vann på gulvet.
- skade ved vann som erstattes i henhold til Naturskadevilkårene

Spesiell egenandel, se punkt 3.5 og 3.6

1.5 Følgeskade fra utett bygning

1.5.1 selskapet svarer for skade ved:

- Følgeskade som skyldes vanninntrenging fra utsiden av bygningen over bakkeplan gjennom bygningsdel som ikke er eldre enn 40 år.
- Vannskade som følge av plutselig vanninntrenging i bygning fra terrenget eller grunnen når det fører til vannspeil over lavest gulv

Forsikringssum førsterisiko kr 5.000.000 pr skadetilfelle og samlet pr år.

Egenandel kr 25.000

1.5.2 Unntatt er:

- Skade på selve taket/veggen inkludert alle

sikt inntil takstol-/spette eller stenderverk/bærende konstruksjon.

- Feil og mangel som kjent før forsikringen ble tegnet
- Utbedringen av selve feilen/mangelen
- Utgifter til vedlikehold og forbedringer
- Skade som andre enn sikrede er pliktig til og har økonomisk evne til å erstatte i henhold til garanti eller annen avtale. Reises krav mot Protector, kan sikrede pålegges å la spørsmålet, om det foreligger ansvar for leverandør, reparatør eller andre, prøves for retten. Protector betaler kostnadene ved søksmålet

1.6 Tyveri og hæverk

1.6.1 Selskapet svarer for skade ved:

- tyveri og hæverk i eller på bygning.

1.6.2 Unntatt er:

- skade ved tyveri og hæverk begått av ansatte, andre som utfører tjenester/arbeid for sikrede eller som er betrodd nøkler.
- utgifter til utskifting eller forandring av låser som ikke er skadet hvis nøkler/koder har kommet på avveie.
- hæverk begått av leietakere eller andre som har lovlig adgang til lokalene.
- skade på glass i vinduer og dører, se dog 1.7.1
- skade ved tyveri når bygningen eller rommeter åpent eller når tyven i dette tidsrom har latt seg låse inne i bygningen, selv om tyveriet har skjedd utenfor åpningstiden.

Når lokalene er utstyrt med FG-godkjent, aktivert innbruddsalarm med overføring til alarmstasjon, erstatter selskapet likevel

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

tyveri og hærverk når uvedkommende urettmessig har latt seg låse inne i bygning i åpningstiden. (FG = Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnevnd)

For gressklippere, snøfresere med videre gjelder særlige bestemmelser om tyveri og hærverk, se punkt 1.6.3.

1.6.3 Selskapet svarer for skade på:

Gressklippere, snøfresere, jordfresere, samt andre arbeidsmaskiner som ikke er registreringspliktige og som har vekt under 750 kg - som følge av tyveri, brukstyveri eller forsøk på tyveri. I tillegg dekkes hærverk når det er åpenbart at det samtidig er gjort forsøk på å stjele arbeidsmaskinen.

1.7 Bruddskade på glass og sanitærporselen

1.7.1 Selskapet svarer for

- Bruddskade på glassruter og sanitærporselen i rom i bolig, i boligens tilhørende lofts- og kjellerrom og i oppgang som bare fører til boliger.
- Bruddskade på glassruter inntil 5 m² i borettslagets forsamlingslokaler, egne kontorlokaler og lokaler som midlertidig ikke er utleid.

1.7.2 Unntatt er:

- Innredning, utstyr, glass og sanitærporselen som er spesielt montert for, eller som har tilknytning til ervervsvirksomhet.
- Glass i frittliggende grendehus.
- Skade som består i at innfatningen for isolerglass er utett.

1.8 Kabler og utvendige varmekabler/ varmerør i bakken

1.8.1 Selskapet svarer for:

- bruddskader på kabler og på utvendige varmekabler/varmerør i bakken

1.9 Snøtyngde, snøpress og ras fra tak

1.9.1 Selskapet svarer for fysisk skade ved:

- snøtyngde, snøpress og ras fra eller på tak.

1.9.2 Unntatt er:

- skade som alene rammer takrenner, snøfangere og markiser.

1.10 Vind som er svakere enn storm

1.10.1 Selskapet svarer for fysisk skade:

- ved vind som er svakere enn storm.

1.10.2 Unntatt er skade:

- som består av svinn, svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger og lignende
- ved vann, snø sand og lignende som trenger inn utenfra med mindre dette skyldes en bygningsskade som er erstatningsmessig etter punkt 1.9.
- på båt, hageanlegg, antenner, skilt, markiser og lignende

1.11 Innvendig frostskade

1.11.1 Selskapet svarer for fysisk skade:

- ved innvendigfrost i bygning.

1.12 Naturskade

Selskapet svarer for skade ved naturulykke, se [vilkår P899 - naturskade](#).

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

1.13 Luftfartøy, eller deler av eller fra luftfartøy, som rammer ting

1.14 Ekstraordinær svikt i bærende bygningskonstruksjoner

1.14.1 Selskapet svarer for fysisk skade:

- ved ekstraordinær svikt i bærende bygningskonstruksjoner de første 20 år etter at bygget var nytt.

1.14.2 Unntatt er skade:

- Skader som oppstår så lenge leverandørgarantien løper eller som oppstår tidligere enn 12 md. etter at overtakelsen har skjedd.
- Utbedring av de svakheter som forårsaket skaden.
- Skade på bærende konstruksjoner under laveste gulv.
- skader som skyldes kjæledyr, gnagere, insekter, bakterier, sopp eller råte.
- Skade som følge av setninger i grunnen.

Spesiell egenandel, se punkt. 3.5.

1.15 Låser og Nøkler

1.15.1 Hva forsikringen omfatter

Selskapet dekker utgifter til nødvendig omstilling eller utskiftning av låser og nøkler med inntil kr 200.000.

Unntak:

- Utgifter dekkes ikke dersom nøklene var merket med navn og/eller adresse eller dersom utgiftene er dekket ved annen forsikring.
- Forsikringen omfatter ikke skade ved bedrageri, underslag eller tyveri som er begått av ansatte.

1.15.2 Hvilke skader som dekkes

- Tap av nøkler som følge av ran fra sikrede eller ansatte i sikredes tjeneste som er betrodd nøkler, jf. Straffeloven § 268.
- Tyveri av nøkler ved innbrudd.

1.16 Andre skader

1.16.1 Selskapet svarer annen plutselig skade:

- på bygning enn dem nevnt i punktene 1.1 til 1.14.

Selskapet svarer også for plutselig og uforutsett fysisk skade på maskiner tilhørende bygning (heiser, ventilasjonsmaskiner, varmeanlegg og lignende). Maskiner skal være overlevert. Forsikringssum førsterisiko kr 2.500.000. Høyere forsikringssum kan avtales.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

1.16.2 Unntatt er skade:

- som består av svinn, svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger og lignende
- ved vann, snø, sand og lignende som trenger inn utenfra, med mindre dette skyldes en bygningsskadesom er erstatningsmessig etter punkt 1.4.
- som skyldes utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, setninger i grunnen, jordtrykk, materialfeil, rust, korrosjon eller annen tæring, svak eller feilaktigkonstruksjon eller uriktig montasje.
- som skyldes kjæledyr, gnagere, insekter, bakterier, sopp eller råte.
- ved kondens og søl

I tillegg gjelder samtlige ansvarsbegrensninger og unntak som er nevnt i punktene 1.1 til 1.13 også her medmindre annet er uttrykkelig nevnt.

1.17 Fellesbegrensninger

Selskapet svarer bare for skader som inntreffer i den tid Selskapets ansvar løper etter forsikringsavtalen og FAL. Utgifter til vedlikehold er i alle tilfeller unntatt.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

2.0 Hva som er forsikret

Forsikringen omfatter de gjenstander og interesser som fremgår av forsikringsbeviset.

2.1 Bygninger

2.1.1 Bygning

Bygning som angitt i forsikringsbeviset er begrenset utvendig av bygningens yttertak, yttervegger og bunnsåle.

Til bygning medregnes:

Grunnmur, bygningsfundamenter, ledninger, heiser, rulletrapper, romventilasjon, installasjoner for rombelysning, romoppvarming, sprinkleranlegg, brannvarslingsanlegg, generell solavskjerming og fastmontert bygningsmessig innredning bekostet av leietaker.

Som bygning regnes ikke:

- utstyr og installasjoner som er spesielt montert for produksjons- eller næringsvirksomhet eller i drift av offentlige eller private virksomheter
- kunstnerisk utsmykking.

2.1.2 I tillegg til bygning omfatter bygningsforsikringen:

Utvendige ledninger med tilknyttet utstyr, som fører elektrisitet, gass eller væske til eller fra bygning, fram til tilknytningspunkt til offentlig ledning, egen brønn, tank eller reservoar, men ikke slike som hovedsakelig betjener maskiner og løsøre.

Som tilknyttet utstyr regnes også:

- tank/kum
- pumpe i brønn
- varmekabler i adkomstveier til bygningen
- antenneanlegg, samt fastmonterte kabler for data, lyd og bildeoverføring til bruk i bygning/bygningsdel som benyttes til bolig.

Følgende omfattes ikke:

- utvendige ledninger/rør, med tilknyttet utstyr, som hovedsakelig betjener produksjonsutstyr
- utvendige ledninger som benyttes til transport av varer
- drens-, sprednings- eller infiltrasjonsledning og spredegrøft

2.2 Bygningsmessige forandringer/påkostninger

Bygningsmessige forandringer/påkostninger innenfor opprinnelig byggevolum foretatt i avtaleperioden og som medfører verdiøkning, med inntil 15 % av bygningens forsikringssum. Verdiøkningen skal meldes til Selskapet senest 6 uker før utløp av avtaleperioden.

2.3 Bygningsmessige forandringer og tilbygg

Bygningsmessige forandringer og tilbygg utenfor opprinnelig byggevolum med inntil 15 % avbygningens forsikringssum. Verdiøkningen skal meldes til Selskapet senest 6 uker før utløp av avtaleperioden.

Unntak:

Frittliggende bygninger er ikke omfattet av forsikringen.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

2.4 Bygningsmessig tilleggsinnredning i boligrom

Innredningen må være innenfor opprinnelig byggevolum og være bekostet av leieboer, borettsshaver eller eier av selveierleilighet.

2.5 Inventar løsøre og maskiner

Forsikringen omfatter inventar, løsøre og maskiner inkl. kabler/fellesantennar, ladestasjoner for elbil og underjordisk avfallsystem tilhørende boligselskapet, med inntil kr 750.000. Høyere forsikringssum kan avtales.

Med maskiner menes også gressklippere, snøfresere og andre arbeidsmaskiner som ikke er registreringspliktig og har en vekt under 750 kg.

2.6 Hageanlegg og lignende

Skade på hageanlegg, gjerde, bom, flaggstang, lekeapparat, ballbinge, søppelkasse- og postkassestativ/skur, sykkel- og lekestativ er dekket med inntil kr 750.000 per skade.

2.7 Rivning, rydding og bortkjøring

Etter erstatningsmessig skade omfatter forsikringen utgifter til rivning, rydding og bortkjøring av verdiløse rester av skadede forsikrede ting med inntil 100 % av bygningens forsikringssum, begrenset til kr 50.000.000.

2.8 Påbud fra offentlig myndighet

Merutgifter til skadeutbedring av bygning, begrenset til kr 10.000.000, når merutgiftene skyldes endrede tekniske krav til bygningen i henhold til lov eller offentlig forskrift, og gjenoppføringen skjer på forsikringsstedet, jf. punkt 3.3.2. Kravene må gjelde den skadde del av bygningen og være en direkte følge av skaden. Selskapet kan kreve at man søker å utnytte de dispensasjonsmuligheter som ligger i Plan og Bygningsloven.

Forsikringen omfatter nødvendige merutgifter:

- til utbedring av den skadde del av bygningen eller gjenoppføring av bygningen.
- til grunnundersøkelser og fundamentering ved gjenoppføring av bygning.
- som ikke direkte vedrører byggearbeidet, men som er en betingelse for at bygningen tillates gjenoppført på samme byggetomt.

Unntatt er utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet.

2.9 Prisstigning etter skadedag

Påløpte merutgifter på grunn av prisstigning etter skadedag, begrenset til 20 % av erstatningen for hver skadet ting, jf. punkt 3.3.1.

2.10 Boligselskapets tap av felleskostnader

Boligselskapets felleskostnader erstattes med inntil 20% av bygningens premiegrunnlag. Tapet beregnes på grunnlag av vedtatte felleskostnader i boligselskapet, for egne lokaler på grunnlag av markedspris, og regnes inntil reparasjon eller gjenoppbygging har skjedd eller kunne ha skjedd, maksimalt 36 måneder fra skadedato.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

2.11 Lagring og destruksjon av miljøfiendtlige rester av forsikrede ting

Merutgifter, innenfor et tidsrom av 12 måneder, til midlertidig lagring og destruksjon av miljøfiendtlige rester av skadede forsikrede ting etter påbud gitt med hjemmel i lov eller offentlig forskrift, med inntil 20 % av forsikringssummen for ting på forsikringsstedet, begrenset til kr 2.000.000.

Unntatt er utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet.

2.12 Uteglemte bygg som garasje, uthus, boder etc.

Uteglemte bygg som garasje, uthus, boder etc. dekkes med inntil kr 750.000.

2.13 Låser/Nøkler

3.0 Erstatningsberegning

FAL § 6-1 er fraveket. I stedet gjelder bestemmelsene nedenfor.

3.1 Bygning

3.1.1 Ved gjenoppføring eller reparasjon

- 1) Dersom bygningen blir reparert/gjenoppført:
- innen landets grenser,
 - til samme formål,
 - innen 5 år,
 - av eier, ektefelle/samboer eller livsarving,
- beregnes erstatningen etter følgende regler

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenoppføring til sammen - eller vesentlig samme stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skade dagen.

Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenoppføringsprisen før skaden, fratrasket verdien etter skaden, regnet etter samme regel, jf. punkt 4.3.1.

Del/komponent som står foran utskifting eller rivning, erstattes etter sin omsetningsverdi, etter fradrag for kostnadene ved rivning/demontering.

Dersom omsetningsverdien av den nye/reparerte bygning blir større enn bygningens omsetningsverdi før skaden, gjøres det fradrag for den økning som overstiger 40 % av omsetningsverdien før skaden inntraff.

Ved fastsettelse av bygningens omsetningsverdi skal det tas hensyn til mulige endringer i avkastning, beliggenhet og andre forhold. Nødvendige beregninger baseres på en byggepris tilsvarende gjenoppføringsprisen, jf. punkt 4.3.1.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

2) Dersom bygningen blir reparert/gjenoppført til annet formål, men ellers tilfredsstillende kravene i punkt 3.1.1 underpunkt 1, skal erstatningsberegningen gjennomføres som beskrevet i punkt 3.1.1 underpunkt 1, med det unntak at fradrag skal gjøres for enhver økning i omsetningsverdien.

3) Bygninger som ikke har noen omsetningsverdi verdsettes på følgende måte:

Bygningens omsetningsverdi før skaden fastsettes til bygningens gjenoppføringspris med fradrag for verdiforringelse av bygningskomponenter eller deler av komponenter på grunn av elde, bruk og annen fysisk forringelse, samt for ting som står for utskifting - multiplisert med 0,9. Ved gjenoppføring til samme formål settes omsetningsverdien etter skaden til gjenoppføringsprisen. Ved gjenoppføring eller reparasjon til annet formål men ellers tilfredsstillende kravene i punkt 3.1.1 underpunkt 1, skal økningen av omsetningsverdien utover 10 % fratrekkes.

3.1.2 Uten gjenoppføring eller reparasjon som nevnt i punkt 3.1.1

For bygning som ikke repareres/gjenoppføres som angitt i punkt 3.1.1, fastsettes erstatningsgrunnlaget etter **punkt 3.1.1**, men ikke høyere enn til reduksjonen i bygningens omsetningsverdi som følge av skaden. Dersom bygningen ikke kan omsettes separat, legges i stedet bygningens bruksverdi til grunn.

3.1.3 Bygning som står foran rivning. Midlertidig bygning som ikke repareres/gjenoppføres

Erstatningsgrunnlaget, jf. **punkt 3.1.1**, er begrenset til verdien av bygningens brukbare materialer, tatt ned og lagt ferdig forsalg/transport. Det gjøres fradrag forutgiftene ved rivning.

3.2 Maskiner, inventar og løsøre

3.2.1 Ved gjenanskaffelse eller reparasjon

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme -eller vesentlig samme stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skade dagen.

Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenanskaffelsesprisen før skaden, jf. punkt 4.3.2, fratrasket verdien etter skaden, regnet etter samme regel.

Det skal gjøres fradrag for verdiøkning ved forbedring av tilstanden på den skadde ting eller del/komponent av tingen ved at brukt blir erstattet med nytt. Ved vurderingen tas hensyn til forringelse ved elde, bruk, nedsatt bruksverdi, den tid tingen har vært i bruk og gjenstående brukstid.

Frdrag gjøres for den del av verdiøkningen som overstiger 40 % av tingens eller delens/ komponentens verdi før skaden.

3.2.2 Uten gjenanskaffelse eller reparasjon

For ting som uansett årsak ikke er reparert eller gjenanskaffet innen tre år etter at skaden inntraff, beregnes erstatningsgrunnlaget som i **punkt 3.2.1**, men begrenset til reduksjonen i omsetningsverdien som følge av skaden.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

3.3 Tilleggsdekninger

3.3.1 Beregning av husleietap, prisstigning og renter

Prisstigning regnes fra skade dagen til reparasjon, gjenanskaffelse eller gjenoppføring har skjedd eller normalt kunne ha skjedd.

Prisstigning erstattes i samme forhold som skaden for øvrig og er begrenset til 20 % av erstatningen for hver skadet ting etter skade dagens prisnivå. Selskapet erstatter prisstigning bare hvis skaden er utbedret innen 5 år fra skadedagen for bygning og innen 3 år for maskiner og løsøre. Erstatningen fastsettes og forfaller til betaling når skaden er utbedret.

Avbruddstap ved nedgang i husleieinntekt beregnes på grunnlag av leieinntekten for umøblerte rom, for egne rom på grunnlag av markedspris. Fradrag blir gjort for innsparte utgifter. Økning av tapet ved forlenget byggetid som følge av forbedring, utvidelse eller annen endring, blir ikke tatt med. Dersom bygningen ikke gjenoppføres, erstattes husleietapet bare i normal gjenoppføringstid.

I den samlede erstatning for avbruddstap og prisstigning blir det gjort fradrag for opptjente renter av erstatninger.

3.3.2 Merutgifter ved skadeutbedring på grunn av påbud

Merutgifter ved utbedring eller gjenoppføring settes til forskjellen mellom gjenoppføringsprisen for en bygning tilsvarende den forsikrede med samme størrelse og etasjetall, men utført i samsvar med påbudene, og gjenoppføringsprisen for den forsikrede bygning. Merutgifter ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk, tas ikke med.

Merutgifter ved grunnundersøkelser og fundamentering, som skyldes påbud gitt som følge av den erstatningsmessige skaden, beregnes som for en bygning tilsvarende den forsikrede, utført i samsvar med påbudene.

Ved fastsettelse av merutgifter tas ikke med:

- merutgifter til utgraving eller utspredning av kjeller.
- merutgifter som skyldes at bygning gjenoppføres større enn den skadde.
- tap av nytteareal, som følge av påbud, i forhold til den skadde bygning.

Utbedring/gjenoppføring må være avsluttet innen 5 år etter skade dagen, og erstatningen forfaller først til betaling når skaden er utbedret.

3.4 Skjønn

Fastsettelse av erstatningsgrunnlag og verdier og spørsmål i forbindelse med beregning av avbruddstap, avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller Selskapet krever det. Skjønnen kan ikke med bindende virkning forpartene ta stilling til skadeårsak og andre faktiske forhold som er avgjørende for selskapets ansvar.

Bestemmelsene om skjønn i **vilkår P101** - legges til grunn.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

3.5 Egenandel

I erstatningsoppgjøret for skader nevnt under punkt 1 fratrekkes en egenandel på kr 10.000 når ikke annet er bestemt eller særskilt avtalt.

For poster med angitt sum i **punkt 1 og 2** erstattes skaden etter fradrag av egenandelen, inntil angitt sum, men ikke høyere enn gjenanskaffelsesprisen.

For naturskade etter lov om naturskadeforsikring, gjelder den egenandelensom til enhver tid er fastsatt av departementet.

Ved skade nevnt i 1.13 (svikt i bærende bygningskonstruksjoner), er egenandelen

- for eneboliger, 2- og 4-mannsboliger og rekkehus, kr 50.000 pr boenhet som er berørt av skaden.
- for andre bygninger, 5 % av byggets gjenoppføringspris, minst kr 30.000.

Har sikrede flere forsikrede ting i Selskapet som er berørt ved en og samme hendelse, trekkes bare en egenandel - den høyeste.

3.6 Aldersfradrag

Aldersfradrag gjøres gjeldende i stedet for den avtalte egenandel når aldersfradraget overstiger denne.

Ved kortslutning eller annen elektrisk fenomenskade på mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat, gjøres fradrag med 10 % av skaden for hvert år siden tingen ble tatt i bruk som ny, men ikke mer enn 80 %.

Ved bruddskade på utvendige ledninger, inklusive vann- og avløpsledninger under bygningen, tanker og kummer av plast,

fiberarmert plast, kobber, messing eller rustfritt stål, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader, herunder oppgravings- og gjenfyllingsutgifter, med 3 % for hvert hele år utstyret er eldre enn 20 år.

Ved bruddskade på utvendige ledninger, inklusive vann- og avløpsledninger under bygningen, tanker og kummer av annet materiale enn plast, fiberarmert plast, kobber, messing eller rustfritt stål, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader, herunder oppgravings- og gjenfyllingsutgifter, med 5 % for hvert hele år utstyret er eldre enn 10 år.

Ved bruddskade eller skade ved elektrisk fenomen på varmtvannsbeholder, -bereder eller fyrkjele, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader med 5 % for hvert hele år utstyret er eldre enn 10 år, men ikke mer enn 80 %

Ved ulik alder på skadde deler legges den eldste delens alder til grunn for heleerstatningsberegningen.

Aldersfradrag gjøres i de samlede utgifter.

3.6.1 Særskilte erstatningsregler for elektriske ovner og varmekabler

Ved skade som skyldes elektrisk fenomen, og som rammer elektriske ovner eller varmekabler, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader med 5 % for hvert hele år disse er eldre enn 10 år, men ikke mer enn 80 %.

Ved ulik alder på skadde deler legges den eldste delens alder til grunn for heleerstatningsberegningen.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

4.0 Andre bestemmelser

4.1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for:

4.1.1 den som er nevnt i forsikringsbeviset.

4.1.2 innehaver av tinglyst eiendomsrett, panterett eller annen tinglyst sikkerhetsrett ved forsikring av fast eiendom.

4.1.3 annen panthaver eller eier av ting enn dem som er omtalt ovenfor (punkt 4.1.1 - punkt 4.1.2.), men bare dersom forsikringstakeren har forsikringsplikt eller bærer risikoen for tingen.

Ting leiet eller lånt fra andre er bare dekket når dette fremgår av forsikringsbeviset eller når forsikringstakeren ved lov eller skriftlig avtale har forsikringsplikt eller har overtatt risikoen.

Ting mottatt til oppbevaring, bearbeiding eller reparasjon er dekket når det fremgår av forsikringsbeviset.

Selskapet kan med bindende virkning for medforsikrede endre avtalen eller la den opphøre.

Ved skadeoppgjør kan Selskapet forhandle med forsikringstakeren og utbetale erstatning til ham med bindende virkning for medforsikrede med mindre Selskapet har fått skriftlig meddelelse om den medforsikredes interesse etter at skaden inntraff, men før oppgjør finner sted.

4.1.4 ny eier inntil den nye eier har tegnet forsikring, men ikke lenger enn 14 dager etter eierskiftet.

4.2 Hvor forsikringen gjelder

4.2.1 Forsikringen gjelder på sted som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringsstedet).

4.2.2 For ting som midlertidig befinner seg på annet sted innen Norden

4.2.3 Naturskadeforsikringen gjelder i Norge.

4.3 Forsikringssummer

4.3.1 Fullverdi - bygning

Fullverdiforsikret bygning er forsikret for inn til hva det på skadedagen ville ha kostet å gjenoppføre tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende, bygning på skadestedet – gjenoppførings prisen. Merkostnader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk, tas ikke med.

Premiegrunnlaget fastsettes av Selskapet ved forhåndstakst og reguleres senere etter prisindeks for bygning eller ved ny takst.

Tilbygg eller annen forandring som innvirker på bygningens gjenoppføringspris, omfattes av forsikringen og skal meldes til Selskapet. Er melding ikke gitt, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom gjenoppføringsprisen slik den ville vært uten og slik den er med forandringen (underforsikring).

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

Omfatter forsikringen bygninger uten spesifikasjon i forsikringsbeviset, gjelder tilsvarende bestemmelse for ikke anmeldt nybygning.

4.3.2 Førsterisiko

For poster med oppgitt sum i vilkåret og for poster i forsikringsbeviset betegnet som førsterisiko, erstattes skade, etter fradrag av egenandel, inntil de oppgitte summer. Underforsikringsbestemmelsene ovenfor gjelder ikke.

4.4 Diverse bestemmelser ved skade

4.4.1 Skademelding

Skade skal meldes til Selskapet uten ugrunnet opphold. Selskapet kan kreve at skademeldingen skal inneholde sikredes fødselsnummer (11 siffer) eller foretaksnummer. Følgende skader skal meldes til politiet:

Brann, innbrudd, tyveri, hæververk og ran. Selskapet kan kreve at også andre skader meldes til politiet.

4.4.2 Merverdiavgift

Merverdiavgift refunderes bare i den utstrekning slik avgift er påløpt innen 5 år og kan dokumenteres ved utbedring av skaden. Utlagt merverdiavgift som kan føre til fradrag jf. Lov om kompensasjon av mva. for kommuner og fylkeskommuner, er ikke dekket etter denne avtalen.

4.4.3 Forhold til panthaver, konkursbo, nye eiere og lignende.

Overfor panthavere, konkursbo, utleiefirma og lignende er Selskapets ansvar begrenset til det laveste av følgende beløp:

- nedgangen i tingenes omsetningsverdi som følge av skaden, og
- vedkommendes økonomiske interesse i tingen på skadetidspunktet.

For panthavere betyr "tingen" i denne sammenheng pantobjektet i sin helhet. Dissebestemmelser gjelder ikke leaset fast eiendom. Ved konkurs gjelder bestemmelsene ovenfor uten hensyn til om konkursen ble åpnet før eller etter at skaden inntraff.

Overfor andre nye eiere, etter at skaden inntraff, enn eierens ektefelle, samboer eller livsarving, begrenses Selskapets ansvar som om gjenoppføring eller gjenanskaffelse ikke finner sted.

4.4.4 Oppgjørsmåter

Selskapet kan avgjøre om skaden skal erstattes ved:

- kontantoppgjør
- reparasjon
- gjenoppføring/gjenanskaffelse, eller
- at Selskapet fremskaffer tilsvarende - eller i det vesentlige tilsvarende - ting.

Ved kontantoppgjør kan erstatningen ikke overstige det Selskapet hadde måttet betale for reparasjon eller gjenanskaffelse. Ved reparasjon eller gjenoppføring/gjenanskaffelse, har Selskapet rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

4.4.5 Eiendomsretten til skadde ting og til ting som kommer til rette.

Sikrede er pliktig til å beholde en skadet ting mot å få utbetalt erstatning for skaden på tingen, men Selskapet har rett til å overta skadde ting. Kommer ting til rette etter at erstatning er betalt, har den sikrede rett til å beholdingen mot å betale erstatningen tilbake. Vil ikke den sikrede det, tilfaller tingen Selskapet.

4.4.6 Selskapets overtakelse av panterett

Er Selskapet ansvarlig overfor panthaver, men ikke overfor eieren, inntre Selskapet i panthavers rett i den utstrekning Selskapet betaler erstatning til panthaver.

4.5 Ansvarsbegrensninger - identifikasjon, endring av risiko og sikkerhetsforskrifter.

4.5.1 Ansvarsbegrensninger som følge av handlinger og unnlatelser fra personer som sikrede har delegert ansvar til eller fra personer som ansvaret er videre delegert til (identifikasjonsregler)

Dersom sikredes rett til erstatning bortfaller som følge av sikredes handling er eller unnlatelser, gjelder dette også ved tilsvarende handlinger eller unnlatelser gjort av ansatt som har det overordnede ansvar for den del av virksomheten hvor forsømmelsen er gjort.

Den som ved handling eller unnlatelse forsømmer å overholde eller påse at sikkerhetsforskriftene blir overholdt, kan helt eller delvis miste retten til erstatning. Retten bortfaller også om forsømmelsen er gjort av andre personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har en særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere, herunder formenn og lignende.

Ved forsømmelse av å overholdes sikkerhetsforskriften som gjelder tyveri og hærverk, kan rett til erstatning også bortfalle ved forsømmelse gjort av enhver som er betrodd nøkler eller har ansvaret for låsing der tingen befinner seg. Dette gjelder også dersom den som den sikrede har betrodd nøkler eller ansvar for låsing til, delegerer dette videre til andre personer.

For medforsikret tredjeperson får reglene om bortfall av erstatningen ved forsømmelse av å overholde sikkerhetsforskrift tilsvarende anvendelse. Dette gjelder dog ikke tredjepersoner medforsikret etter FAL § 7-1, 2. ledd.

4.5.2 Ansvarsbegrensninger ved endring av risiko

Sikringstiltak nevnt i forsikringsbeviset skal være gjennomført og holdt ved like. Dersom det har skjedd en endring i sikringstiltakene som betinger høyere premie, kan erstatningen bli forholdsmessig satt ned.

Tilsvarende kan erstatningen bli satt forholdsmessig ned dersom virksomheten endres slik at den nye virksomheten betinger høyere premie.

4.5.3 Ansvarsbegrensninger ved brudd på sikkerhetsforskrifter

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de fastsatte sikkerhetsforskrifter til enhver tid overholdes. Har sikrede forsømt å overholdes sikkerhetsforskriftene, eller påse at de bli overholdt, kan retten til erstatning helt eller delvis falle bort.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

5.0 Andelseiers/seksjonseiers tap av felleskostnader

5.1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder til fordel for andelseier/seksjonseier til den skadede leilighet.

5.2 Hva som er forsikret

Forsikringen omfatter andelseiers/seksjonseiers tapte bruksmulighet av leiligheten når denne er ubeboelig etter en erstatningsmessig skade. Forsikringen omfatter også andelseiers/seksjonseiers tap av inntekter når boligen er utleid, dersom leiligheten er ubeboelig etter en erstatningsmessig skade.

5.3 Erstatningsberegning

Erstatningsgrunnlaget settes til markedsleien for tilsvarende umøblert leilighet. Erstatning gis av dette i den utstrekning og for det tidsromleiligheten er ubeboelig som følge av bygningsskaden, begrenset oppad til en ansvarstid på 36 måneder. Til fradrag kommer spart husleieutgift til boligselskapet. Selskapet svarer ikke for økning i tap som skyldes at leiligheten ikke føres tilbake til den stand den hadde før skaden inntraff eller forøkning i tap som skyldes disposisjoner gjort av boligselskapet, andelseier/seksjonseier, et husstandsmedlem eller andelseiers/seksjonseiers eventuelle leietaker.

6.0 Ansvarsforsikring

6.1 Hva ansvarsforsikringen omfatter

1) Forsikringen omfatter sikredes rettslige erstatningsansvar for skade, jf. punkt 6.1.2, som er voldt under utøvelse som eier av og som byggherre for rehabilitering og ombygging av den forsikrede eiendom i Norge. Forsikringen omfatter også vaktmestertjenester utført av egne ansatte.

Forsikringen omfatter også direkte ansvar som ansatte pådrar seg hvis ansvaret etter Lov av 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning, § 2-1, kunne vært gjort gjeldende overfor arbeidsgiveren, og skaden ikke er voldt av de(n) ansatte ved forsett.

Hvis sikrede som arbeidsgiver blir holdt ansvarlig for skade som er forsettlig forvoldt av ansatte, trer Forsikringsselskapet inn i sikredes rett til regress mot de(n) ansatte.

2) Med skade forstås personskade eller tingskade:

- a) Personskade anses inntruffet når en personskades, påføres sykdom eller dør.
- b) Tingskade ansees inntruffet når løseøre (herunder dyr) eller fast eiendom skades eller går tapt på annen måte, eller når elektronisk lagret informasjon forvanskes eller går tapt på annen måte.

Økonomisk tap påført tredjemann som følge av en dekningsmessig skade regnes som del av denne, også når den dekningsmessige skade ikke overstiger egenandelen.

Foreligger det dekningsmessig skade etter forsikringsvilkårene, dekkes også tilkomstkostnader. Som tilkomstkostnader dekkes ikke utgifter/omkostninger/tap som nevnt i punkt 6.2.1, selv om de er nødvendige for å utbedre en dekningsmessig skade.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

3) Skaden må være konstatert av sikrede eller av skadelidte i løpet av forsikringstiden. Skaden blir å henføre til den forsikring som gjaldt da skaden først ble konstatert. Alle skader som skyldes samme begivenhet regnes som ett skadetilfelle og henføres til det tidspunkt første skade ble konstatert.

6.2 Hva ansvarsforsikringen ikke omfatter

Hvis ikke annet er avtalt, omfatter forsikringen ikke ansvar:

1) for utgifter/omkostninger/tap knyttet til oppfyllelse av sikredes kontrakt (dvs. avtalt ytelse, leveranse, arbeid, entreprise eller lignende) herunder

- skade på sikredes leveranse, arbeid eller entreprise når skaden inntreffer før overlevering eller skyldes feil eller mangelsom forelå ved overleveringen
- verdireduksjon/prisavslag/tap på grunn av mangelfull, forsinket eller uteblitt oppfyllelse av kontrakten
- omkostninger til hel eller delvis omgjøring av sikredes kontrakt, eventuelt verdien av denne dersom omgjøring ikke skjer, eventuelt utføres av andre.

2) som sikrede har påtatt seg å bære og som går utover det som følger av alminnelige rettsregler, det vil si ethvert ansvar som alene bygger på garanti, kontrakt, løfte, tilsagn eller annen avtale inngått før eller etter at skaden er konstatert.

3) for skade på ting (jf. punkt 6.1.2 b) som sikrede har til

- a) salg, utleie, transport, fremvisning, demonstrasjon og lignende
- b) leie, lån, bruk og oppbevaring.

4) for forurensning av luft, vann eller grunn, eller skade som følger herav. Som forurensning regnes også støv, støy, larm, lukt, lys og bestråling. Forsikringen omfatter likevel skader hvor årsaken til forurensningen er plutselig og uforutsett, jf. dog kravene om forholdstiltak i punkt 6.3.1 "Tank for oppbevaring av brannfarlig væske og andre kjemikalier Sikkerhetsforskrift". Ved dekningsmessig forurensningsskade omfatter forsikringen også utgifter til opprydding pålagt av offentlig myndighet. Opprydding på egen eiendom, eiendom eid av mor-/datterselskap, eller eiendom som sikrede driver eller disponerer, dekkes ikke.

5) for personskade i forbindelse med produksjon av asbest, PCB, tobakk eller formaldehyd eller bruk, behandling eller sanering av bygning som inneholder disse stoffer. Dette gjelder også personskade som følge av langvarig eksponering av disse stoffene.

6) For personskade som rammer sikredes ansatte når skaden er forårsaket i arbeidsforholdet.

7) for tingskade oppstått ved gravings-, spuntings-, sprengnings-, pelings-, piggings- og rivningsarbeid, ras eller jordforskyvning. Som sprengning regnes også bruk av ekspanderende masse.

8) som byggherre for bygging av nye bygg samt grunnarbeider (i henhold til punkt 6.2.7) tilknyttet eksisterende bygg.

9) som eier, fører eller bruker av motorkjøretøy (herunder truck og arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri), luftfartøy, seilbåt eller motordrevet fartøy. Se dog kapittel 9.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

Forsikringen omfatter likevel rettslig erstatningsansvar for person- og tingskade i egenskap av eier, fører eller bruker av uregistrert arbeidsmaskin med totalvekt under 750 kg.

10) for ærekrenkelser eller oppreisning, herunder etter Lov av 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning, §3-5 og § 3-6, eller for bøter og lignende (herunder "Punitive Damages" eller "Exemplary Damages").

11) for skade på ting ved sopp og råte eller på grunn av langsom inntrenging av fuktighet.

12) for tingskade i forbindelse med enhver bruk av høytrykks sprøytemalingsutstyr i friluft.

13) forsikringen omfatter ikke rettslige erstatningsansvar for skade i henhold til Lov om godkjenning og drift av innretninger til bruk i tivoli og fornøyelsesparker (Tivoliloven) av 7. juni 1991, § 7.

14) for skade i forbindelse med bruk av åpen ild i forbindelse med tekking av tidligere tekkede tak.

6.3 Sikkerhetsforskrifter

Følger ved overtredelse av sikkerhetsforskrift og andre personers handling med virkning forsikrede, se punkt 4.5.

6.3.1 Tank for oppbevaring av brannfarlig væske og andre kjemikalier - Sikkerhetsforskrift

Følgende sikkerhetsforskrifter om regelmessig kontroll av og forsvarlig oppsamlings kum for tanker (herunder andre beholdere) til oppbevaring av brannfarlig væske og andre kjemikalier gjelder:

6.3.1.1 Nedgravde tanker

Nedgravde tanker skal kontrolleres jevnlig (korrosjonsangrep kontrolleres i rengjort tank og veggtykkelse måles) og tank inklusive rørledninger tetthetsprøves med på trykkløst eller vakuumbeskyttelse:

- Første kontroll utføres senest 15 år etter at tanken var ny, og deretter senest hvert 5. år
- Rekondisjonerte tanker kontrolleres første gang senest 10 år etter rekondisjonen, og deretter senest hvert 5. år

Tanker der veggtykkelsen er redusert med 50 % eller mer kan ikke rekondisjoneres.

Tilstands- og kvalitetskontrollen inklusive målte veggtykkelser skal dokumenteres skriftlig.

6.3.1.2 Overgrunns oppbevaringstanker

Stasjonære, overgrunns oppbevaringstanker skal være sikret med forsvarlig oppsamlingskum eller annet effektivt oppsamlingsarrangement for lekkasjer tilpasset tankens volum.

6.3.2 Varme arbeider

Med varme arbeider forstås arbeider hvor det benyttes maskiner og utstyr som genererer gnister og varme som kan føre til brann. Varme arbeider omfatter bruk av åpen flamme, varmlufts-, sveise-, skjære- og/eller slipeutstyr.

Hvor sikkerhetsforskriften gjelder:

Denne gjelder ved utførelse av varme arbeider i alle miljøer hvor det er risiko for at brann kan oppstå. Unntatt er varme arbeider som utføres i spesielt tilrettelagte rom som en del av den daglige virksomheten. Rommet skal være skilt fra annen virksomhet som egen branncelle. Denne skal ha ubrennbare overflater.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

Avtale med ekstern håndverker/entreprenør:
Dersom varme arbeider skal utføres av ekstern håndverker/entreprenør må sikrede sørge for at sikkerhetsforskriftens krav reguleres i egen avtale eller kontrakt med denne.

Sikkerhetskrav

- Arbeidsinstruks for utførelse av varme arbeider utgitt av Finans Norge eller tilsvarende instruks skal være utfylt og signert før utførelse av arbeidet.
- Alt brennbart materiale i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være fjernet eller beskyttet.
- Åpninger i gulv, vegger og tak i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være tettet.
- Godkjent sløkkeutstyr, minimum 2 stk. 6 kg pulverapparat, med minimumseffekt 34A 233B C skal være lett tilgjengelig. Ett håndsløkkeapparat kan erstattes med brannslange med innvendig diameter minimum 19 mm påsatt vann frem til strålerøret.
- Navngitt brannvakt skal være til stede og kontinuerlig vurdere risiko for brann under arbeidet, i pauser og minst en time etter at arbeidet er avsluttet. Utførende kan være brannvakt der brannrisikoen vurderes som lav.
- Brannvakt og utførende skal ha gyldig sertifikat for utførelse av varme arbeider fra Norsk brannvernforening eller samarbeidende organisasjon i øvrige nordiske land for den type arbeid som skal utføres.

Det er forbud mot bruk av åpen flamme på nye og tidligere tekkede tak med følgende unntak:

- dersom det er minst 60 cm avstand til åpninger, gjennomføringer, sluk, gesimser, bordtakbeslag og lignende når takkonstruksjonen består av kun ubrennbare materialer.
- dersom det er minst 60 cm avstand til åpninger, gjennomføringer, sluk, gesims, bordtakbeslag og lignende
- når takkonstruksjonen består av brennbare materialer og det øverste laget er beskyttet med minst 30 mm ubrennbar isolasjon.

6.4 Forsikringssum

Hvis ikke annet er avtalt, er forsikringssummen begrenset til kr 10.000.000 ved hvert skadetilfelle.

Ved skade som inntreffer i de nordiske land dekkes saksomkostninger i tillegg til forsikringssummen.

Ved skade som inntreffer utenfor de nordiske land er Selskapets samlede utbetaling, inklusive saksomkostninger og redningsomkostninger, begrenset til forsikringssummen.

6.5 Egenandel

Hvis ikke annet er avtalt, er sikredes egenandel kr 6.000 ved hvert skadetilfelle.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

6.6 Sikredes plikter ved skadetilfelle

Skade som kan ventes å føre til erstatningskrav, skal meldes til Selskapet uten ugrunnet opphold.

Når erstatningskrav er reist mot sikrede plikter sikrede:

- omgående å gi Selskapet alle opplysninger av betydning for sakens behandling
- på egen bekostning å utføre de undersøkelser og utredninger Selskapet finner nødvendig, samt å møte ved forhandlinger eller rettergang.

Hvis sikrede uten Selskapets samtykke innrømmer erstatningsplikt eller forhandler om erstatningskrav, er dette ikke bindende for Selskapet.

6.7 Behandling av erstatningskrav.

Når erstatningskrav som omfattes av forsikringen overstiger den avtalte egenandel, tilligger det Selskapet

- å utrede om erstatningsansvar foreligger
- å forhandle med kravstilleren
- om nødvendig å prosedere saken for domstolene

Selskapet betaler sine egne omkostninger ved avgjørelse av erstatningsspørsmålet, selv om forsikringssummen derved overskrides. Eventuelle omkostninger til ekstern advokat eller annen sakkyndig bistand valgt eller godkjent av Selskapet, betales av Selskapet iden utstrekning summen av omkostningene og eventuelle erstatningsutbetalinger overstiger egenandelen (se dog punkt 6.4 ved skade utenfor de nordiske land).

Hvis erstatningskravet og/eller grunnlaget for dette dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken.

Er Selskapet villig til å forlike saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, svares det ikke for omkostninger som senere påløper.

Selskapet betaler den delen av erstatningen som overstiger egenandelen. Selskapet har rett til å betale enhver erstatning direkte tilskadelidte.

6.8 Regress

Har sikrede oversittet 1-årsfristen for å gi melding om forsikringstilfellet til selskapet (jf. FAL § 8-5, 1. ledd), har Selskapet rett til regress mot sikrede i de tilfellene hvor Selskapet har utbetalt erstatning direkte til skadelidte.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

7.0 Kriminalitetsforsikring

7.1 Hva kriminalitetsforsikringen omfatter

Forsikringen omfatter direkte økonomisk tap, jf punkt 6.1.2, som sikrede påføres ved at ansatte, lønnet direkte av sikrede eller personer som sitter i borettslagets/sameiets styre beviselig har gjort seg skyldig i

- en eller flere av straffbare handlinger etter Alminnelig borgerlig Straffelov (straffeloven) av 22. mai 1902 nr. 10
- forutsatt at vedkommende har handlet i den hensikt å skaffe seg selv eller andre enn sikrede en uberettiget direkte økonomiskvinning utover forfremmelse, lønnstillegg, bonus eller lignende.

Tapet dekkes selv om gjerningsmannen var sinnssyk eller bevisstløs i gjerningsøyeblikket, jf. Alminnelig borgerligstraffelov (straffeloven) av 22. mai 1902 nr. 10, § 44.

7.1.1 Direkte økonomisk tap

Med direkte økonomisk tap forstås kronebeløpet/verdien som er fra vendt sikrede ved handling som er omfattet av forsikringen. Forsikringen omfatter ikke fysiske skader på ting eller personer, eller økonomiske følgeskader av slike skader. Forsikringen omfatter heller ikke indirekte økonomisk tap eller konsekvenstap, herunder tapt inntekt, tapt fortjeneste etc. Rentetap frem til 2 måneder etter at forholdet er meldt Selskapet, inflasjonstap, disponeringstap og lignende tap sikrede lider ved ikke å ha kunnet disponere beløp/verdier er ikke dekket.

Gjelder tapet gjenstander, fastsettes verditapet til hva det vil koste å anskaffe tilsvarende - eller i det vesentlige tilsvarende - gjenstand da tapet ble konstatert.

Det skal gjøres fradrag for den vinning/fortjeneste sikrede eventuelt har hatt i sammenheng med den begåtte handling.

7.2 Hvor kriminalitetsforsikringen gjelder

Hvis ikke annet er avtalt, gjelder forsikringen for handlinger som er utført for den virksomhet sikrede driver i Norge.

7.3 Når forsikringen gjelder

7.3.1 Forsikringen omfatter bare tap som konstateres i forsikringstiden.

Tapet anses konstatert på det tidspunkt sikrede har rimelig grunn til mistanke om at en straffbar handlinger begått. Den tapsbringende handling må være foretatt i forsikringstiden eller innenfor et tidsrom angitt i forsikringsbeviset.

7.3.2 Det regnes som ett forsikringstilfelle når tap er forårsaket ved at flere personer i samarbeid har utført handlingen, eller samme person har utført flere handlinger. Dette gjelder også om handlingene er utført i forskjellige forsikringsår og omfatter flere straffbare forhold.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

7.4 Hva kriminalitetsforsikringen ikke omfatter

Forsikringen omfatter ikke fysiske skader på ting eller personer, eller økonomiske følgeskader av slike skader. Forsikringen omfatter heller ikke indirekte økonomisk tap eller konsekvenstap, herunder tappt inntekt, tappt fortjeneste etc.

Forsikringen omfatter ikke tap som sikrede er påført ved handlinger i forsikringstiden som har tjent til å dekketap påført sikrede ved handling er foretatt før forsikringen trådte i kraft.

7.4.1 Viruskontroll

Virksomheten skal ha etablert rutiner og retningslinjer for viruskontroll av programvare og data som lagres på elektroniske media brukt av virksomheten. Anerkjent programvare for viruskontroll omfattet av periodisk oppgradering skal benyttes.

7.4.2 Tilgangskontroll og autorisasjon

Virksomheten skal ha etablert tilgangskontrollsystem som sikrer krav til autentisering (verifisering av IT-brukere ved pålogging til datasystemer) og autorisasjon. Tilgangskontrollsystemet skal være etablert på alle IT-plattformer vesentlige for virksomheten.

7.4.3 Brannmur

Virksomheten skal ha etablert anerkjent brannmurløsning ved tilkobling til nettverk som medfører vesentlig risiko for forsøk på uautorisert pålogging mot sikredes datasystemer.

7.5 Forsikringssum

Forsikringssummen er kr 500.000 og angir Selskapets samlede utbetalingsplikt for hvert forsikringstilfelle.

7.6 Egenandel

Sikredes egenandel for hvert forsikringstilfelle er kr 6.000

7.7 Sikredes plikter ved forsikringstilfelle

Er forsikringstilfellet inntruffet, skal sikrede uten ugrunnet opphold melde fra til Selskapet. Når sikrede vil gjøre krav gjeldende mot Selskapet i henhold til forsikringen, skal sikrede omkostningsfritt for Selskapet:

- omgående gi Selskapet alle opplysninger av betydning for sakens behandling
- fremlegge nødvendig dokumentasjon av tapet
- omgående melde det forhold forsikringstilfellet omfatter til påtalemyndigheten å fremsette nødvendiggjøende påtalebegjæring, samt begjæreerstatningskravet overfor den skyldige pådømt i straffesaken.
- foreta den nødvendige pågang (inkludert sivilarrest) overfor den skyldige for å få denne til å gjøre opp tapet, inntil Selskapet eventuelt har dekket tapet og selv kan foreta den nødvendige pågang (jf. punkt 7.8). Forsikringen omfatter likevel direkte utleg gi forbindelse med slik pågang.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

7.8 Utbetaling av erstatning og oppgjør fra den skyldige.

Erstatningen utbetales så snart Selskapet har hatt rimelig tid til å klarleggeforsikringstilfellet og beregne erstatningen.

Utbetaling skal ikke utsettes i påvente av offentlig behandling av en eventuell straffesak mot den skyldige med mindre dette er nødvendig for å fastslå om tapet er omfattet av forsikringen eller for å beregne erstatningen.

Er det på et tidligere tidspunkt på det rene at Selskapet skal betale i hvert fall en del, utbetales likevel et tilsvarende forskudd.

Det skal gjøres fradrag for beløp sikrede kan motregne overfor den skyldige.

Foretas det oppgjør under forsikringen, trer Selskapet, så langt oppgjøret rekker, inn i den sikredes erstatningskrav overfor den skyldige.

Kommer det inn midler fra den skyldige, går disse til dekning av Selskapets erstatningsutbetalinger foran dekning avsikredes egenandel.

8.0 Miljøforsikring

Hvis ikke annet er avtalt, må skaden være konstatert av sikrede eller av skadelidte i løpet av forsikringstiden. Forsikringstilfellet anses konstatert når en plutselig og uforutsett hendelse medfører fare for eller forringelse av naturmangfoldet.

I Norge omfatter forsikringen skade som sikrede er erstatningsansvarlig for etter naturmangfoldloven, se punkt 8.1

I Norden omfatter forsikringen skade som sikrede er erstatningsansvarlig for etter European Environmental Liability Directive (2004/35/CE).

8.1 Forsikringen omfatter:

- plutselig skade som sikrede er ansvarlig for i henhold til lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 69-72, samt § 74.

- skader forårsaket av plutselige hendelser som rammer naturen, med dens biologiske, landskapsmessige, geologiske mangfold og økologiske prosesser.
- skade på egen og andres eiendom.

8.2 Unntatt er:

- skade på forlatt eiendom
- ansvar som eier, bruker eller fører av fartøy over 15 meter m.m.
- direkte eller indirekte tap som oppstår som følge av asbest, PCB og lignende, eller i forbindelse med bruk, behandling eller sanering av bygning som inneholder disse stoffene.
- tap som følge av mikrobiologisk spredning, genmodifisering og lignende
- ansvar overfor sikredes mor-/datterselskap
- tanker med tilknyttet utstyr

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

8.3 Forsikringssum

Ved skade som er dekningsmessig under punkt 8.1 er forsikringssummen begrenset til kr 2.000.000 ved hvert skadetilfelle og samlet for alle skader kr 10.000.000 per år.

8.4 Egenandel

I erstatningsoppgjøret for skader nevnt under punkt 8.1 fratrekkes en egenandel på kr 50.000 når ikke annet er bestemt eller særskilt avtalt.

9.0 Rettshjelpsforsikring

9.1 Utgifter Selskapet dekker

9.1.1 Hovedregel.

Når sikrede er part i tvist, dekker Selskapet nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner.

9.1.2 Utgifter til rettsbehandling.

Utgifter til voldgiftsdommere dekkes ikke. Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten, dekkes bare når utgiftene på forhånd er godkjent av Selskapet. Utgifter til vitner dekkes bare ved hovedforhandling og bevisopptak. Idømte saksomkostninger dekkes ikke. Rettsgebyr i ankeinstans dekkes heller ikke. Bestemmelsen om anke gjelder også ved bruk av andre rettsmidler. Tilkjente saksomkostninger går til fradrag. Likevel dekkes slike saksomkostninger når sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søkegod.

9.1.3 Saksomkostninger ved forlik.

Inngås forlik ved at sikredes krav i det vesentlige er tatt til følge eller etter at sikrede ved dom har blitt tilkjent saksomkostninger, må sikrede på forhånd ha godkjennelse fra Selskapet dersom det skal avtale i forliket at hver av partene skal bære sine egne omkostninger. Uten slik godkjennelse fra Selskapet går tilkjente saksomkostninger i dommen til fratrekk i erstatningen.

9.1.4 Hvilke domstoler tvisten må høre inn under.

Tvisten må høre inn under de alminnelige domstoler eller husleieretten og ha oppstått mens forsikringen var i kraft.

9.1.5 Tvist oppstått før forsikringen trådte i kraft.

Rettshjelpputgiftene dekkes ikke dersom sikrede ved forsikringens ikrafttreden var kjent med det som senere ble tvistegrunnlag, og forstod eller måtte forstå at tvisten kunne oppstå.

9.2 Utgifter Selskapet ikke dekker.

Selskapet dekker ikke utgifter ved:

- Tvist som har sammenheng med sikredes næringsvirksomhet.
- Tvist som alene hører inn undernamsmyndighetene, bortsett fra tvist i husleieforhold.
- Tvist som gjelder inkasso sak hvor fordringen er ubestridt, gjeldsforhandlingssak og sak som gjelder konkurs- eller akkordforhandling dersom sikrede er konkurs- eller akkordskyldner.
- Tvist som gjelder motorvogn, arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri eller når sikrede er part i egenskap av eier, fører eller bruker av slik.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

- Straffesak, ærekrenkelsessak og erstatningskrav i slike saker, samt sak om erstatningsplikt etter skadeerstatningsloven § 3-3 (vissepersonlige krenkinger) og § 3-6(krenking av privatlivets fred).
- Ekspropriasjonssak eller skjønnssak hvor sikrede søker å erverve rettighet over annen eiendom.
- Tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt utnyttet. I tilknytning til søksmål er enhver utgift pådratt under forvaltningsbehandlingen unntatt fra dekning.
- Tvist hvor sikrede er part i styre eller styremedlem.

9.3 Forsikringssum og egenandel.

9.3.1 Forsikringssum.

Den samlede erstatning ved hver tvist er begrenset til kr 500.000 selv om det er flere parter på samme side. Dette gjelder også om partene har rettshjelpsforsikring i forskjelligeselskap, eller om den/de sikrede har rettshjelpdekning under flere forsikringer i ett eller flere selskap. Selskapets ansvar er under enhver omstendighet begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken, dersom utgiftene ikke er godkjent av Selskapet på forhånd.

9.3.2 Egenandelen

Egenandelene er kr 6.000 med tillegg av 25 % av det overskytende pr tvist.

9.4 Skadeoppgjør

- Vil sikrede søke erstatning underrettshjelpsforsikringen, må Selskapet underrettes snarest mulig og senest ett år etter at advokat er engasjert. Underretningen skal skje skriftlig. Dersom advokat benyttes under den offentlige forvaltningsbehandlingen eller for særdomstol, regnes fristen for melding til selskapet fra det tidspunkt hvor den offentlige forvaltningsbehandling er fullt utnyttet eller saken bringes inn for de alminnelige domstoler.
- Sikrede velger selv advokat som etter sakens art og sikredes bosted passer for oppdraget.
- Sikrede plikter å begrense utgiftene til rettshjelp mest mulig og bærer selvomkostninger forårsaket uten rimelig grunn. Er det flere parter på samme side med likeartede interesser, kan Selskapet kreve at disse benytter samme juridiske og tekniske bistand.
- Selskapet kan kreve å bli holdt underrettet om omfanget av de utgifter som kreves dekket underforsikringen. Sikrede skal informere Selskapet om hvilke utgifter som er påløpt under eventuell behandling i særdomstol, eller under eventuell forvaltningsbehandling av klage på offentlig forvaltningsvedtak.
- Ved krav om oppgjør har Selskapet den samme rett som sikrede til å få dokumentert hvordan advokaten har beregnet sitt salær. Før endelig oppgjør foretas, kan Selskapet krevedokumentasjon for at egenandel er betalt.
- Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forelegges Den Norske Advokatforening.
- Selskapet kan for øvrig kreve at sikrede begjærer salæret fastsatt av retten i henhold til tvistemålslovens § 52.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

10.0 Ansvarsforsikring og førerulykkesforsikring for små arbeidsmaskiner tilhørende borettslaget/sameiet

Ansvarsforsikring og førerulykkesforsikring for førere av borettslagets/sameiets gressklippere, jordfresere, snøfresere samt andre arbeidsmaskiner som ikke er registreringspliktig og har vekt under 750 kg

For erstatningsansvar på annet ansvarsgrunnlag enn BAL, er Selskapets erstatningsplikt på ting - unntatt for skade på gods som blir ført med traktoren/arbeidsmaskinen – samlet kr 10.000.000 for hvert skadetilfelle inkludert eventuelt ansvar etter BAL.

10.1 Hvem forsikringen gjelder for

FAL § 7-1 er fraveket til fordel for vilkårenes punkt 9.1.1 - 9.1.2

10.1.1 Ansvarsforsikringen gjelder for den som er nevnt i forsikringsbeviset og enhver rettmessigbruker/-fører av arbeidsmaskinen.

10.1.2 Førerulykkesforsikringen gjelder til fordel for dem som er nevnt i punkt 9.5.1.

10.1.3 Forsikringen opphører ved eierskifte.

10.2 Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder i Norge.

10.3 Hva forsikringen omfatter

10.3.1 Ansvarsforsikring

10.3.1.1 Bilansvar

Selskapet dekker erstatningsansvar etter bilansvarsloven (BAL) - ubegrenset beløp ved personskade og inntil kr 10.000.000 ved skade på ting.

10.3.1.2 Annet erstatningsansvar

Selskapet dekker annet erstatningsansvar som sikrede etter gjeldende rett kan pådra seg for skade voldt av traktoren/ arbeidsmaskinen, for så vidt ansvaret er en følge av skade på annens person eller ting. Ansvar som på grunn av tilsagn, avtale eller tjenesteforhold faller utenfor det alminnelige - ikke- kontraktsmessige - erstatningsansvar, er unntatt.

Forsikringssummen er kr 2.000.000 og danner grensen for Selskapets ansvar i forsikringstiden selv om krav blir fremsatt av flere skadelidte. Har man pådratt seg ansvar både etter bilansvarsloven og andreerstatningsregler, er Selskapets samlede ansvar ved tingskade begrenset til kr 2.000.000.

Ansvarsforsikringen gjelder ikke:

- Dersom skaden som den sikrede eller den som er ansvarlig for traktoren/ arbeidsmaskinen har voldt har skjedd med forsett.
- skaden oppstår når traktoren/ arbeidsmaskinen blir kjørt av en person som er påvirket av berusende eller bedøvende middel, og eieren eller den som er ansvarlig for traktoren/arbeidsmaskinen visste eller burde vite det.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

- dersom traktorens/arbeidsmaskinens fører ikke har de førerkort, kjøresedler, bevis, sertifikater og attester som myndighetene krever for den klasse og brukstypetraktoren/arbeidsmaskinen tilhører.

Blir søksmål reist mot sikrede, og ansvaret etter saksøkerens begrunnelse omfattes av forsikringen, fører Selskapet saken og betaler omkostningene.

10.4 Egenandel

For ansvar etter bilansvarsloven:

- Ingen egenandel

For annet erstatningsansvar:

- kr 6.000.

10.5 Førerulykkesforsikring

10.5.1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for rettmessig fører og andre (senere kalt passasjerer) som befinner seg på eller er i arbeid tilknyttet motorvognen/arbeidsmaskinen tilhørende borettslaget/sameiet.

Føreren og eventuelle passasjerer er å anse som forsikret, og erstatningen tilfaller disse eller deres etterlatte.

Ved død utbetales forsikringssummen til ektefelle/registrert partner/samboer som begunstiget.

Begunstigelsen bortfaller:

- når det er avsagt dom for, eller gitt bevilling til, separasjon eller skilsmisse, selv om avgjørelsen ikke er rettskraftig eller endelig, eller
- ved oppløsning av partnerskap i henhold til ekteskapslovens kapittel 4, eller
- hvis kriteriene for å regnes samboer ikke er oppfylt.

Med samboer menes person som den forsikrede lever sammen med i ekteskapsliknende eller partnerskapsliknende forhold hvis det av Folkeregisteret fremgår at vedkommende har hatt samme bopel som forsikrede de siste 2 år, samt personsom har felles bopel og felles barn med forsikrede. Når registrering i Folkeregistret ikke foreligger, er vedkommende likevel å anse som forsikredes samboer dersom andre bevis gjør det åpenbart at betingelsene i foregående setning er oppfylt.

Dette gjelder likevel ikke dersom det på tidspunktet da forsikringstilfellet inntrådte, forelå forhold som var til hinder for at lovlig ekteskap eller registrert partnerskap kan inngås.

Et samboerforhold anses opphørt ved utløpet av den dagen partene flytter fra hverandre selv om det ikke er sendt melding om ny adresse til Folkeregisteret.

Det er ikke adgang til å oppnevne begunstiget eller å overdra, pantsette eller på annen måte å stille et krav som sikkerhet for gjeld.

Forsikringen omfatter ikke passasjer som er med motorvognen mot betaling.

10.5.2 Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder i det området som er fastsatt for ansvarsforsikringen for førerne av arbeidsmaskinene tilhørende borettslaget/sameiet.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

10.5.3 Hva er forsikret

Forsikringen omfatter:

- erstatning ved død, kr 100.000 så fremt forsikrede da denne døde, hadde ektefelle/ registrert partner/samboer i live, eller forsørget barn. I motsatt fall er Selskapets erstatningsplikt begrenset til kr 20.000.
- erstatning ved fullstendig, livsvarig invaliditet kr 200.000, ved delvis invaliditet tilsvarende mindre del av beløpet.

Ved Fører- og passasjerulykkesforsikring er samlet erstatning ved ett og samme skadetilfelle, uansett hvor mange som blir skadet, begrenset til kr 1.000.000. Overskrides denne forsikringssum av summen av de individuelle krav, fordeles beløpet mellom de skadede med hver enkeltes prosentandel av den totale skaden.

10.5.4 Hvilke skader Selskapet svarer for og hvilke begrensninger som gjelder

10.5.4.1 Selskapet svarer for ulykkesskade

Selskapet svarer for ulykkesskade som rammer den forsikrede person når denne befinner seg i eller på motorvognen. Er traktoren/ arbeidsmaskinen den direkte årsak til skaden, svarer Selskapet også for ulykkesskade som rammer føreren eller personsom befinner seg utenfor denne i arbeid tilknyttet traktoren/ arbeidsmaskinen og tilkoblet redskap.

Med ulykkesskade forstås skade på legemet forårsaket ved en plutselig, ytre begivenhet -ulykkestilfelle - som inntreffer i forsikringstiden. Skade på sinnet alene, for eksempel sjokk, regnes ikke som ulykkesskade, med mindre det samtidig er oppstått legemsskadesom medfører livsvarig og erstatningsmessig invaliditet.

Har den forsikrede forsettlig fremkalt forsikringstilfellet, er Selskapet ikke ansvarlig. Selskapet er likevel ansvarlig hvis den forsikrede på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling. Selskapet svarer ikke for selvmord eller forsøk på selvmord med mindre kravstilleren kan sannsynliggjøre at dette skyldes en akutt sinnsforvirring - som skyldes ytre årsak - og ikke en sinnslidelse.

10.5.4.2 Selskapet svarer ikke for:

- ulykkesskade ved jordskjelv og vulkanske utbrudd i Norge. Denne bestemmelse gjelder i stedet for vilkår P101 - Generelle vilkårs punkt 1.1.
- ulykkesskade ved drukning, med mindre kravstilleren kan godtgjøre at det er overveiende sannsynlig at drukningen ikke skyldes sykdom, sykkelig tilstand eller forhold som Selskapet etter vilkårene ellers ikke
- svarer for.
- ulykkesskade som skyldes slag tilfelle, besvimelse, eller annen sykkelig tilstand.
- følgende sykdommer eller sykelige tilstander (som har ført til invaliditet eller dødsfall) selv om en ulykkesskade kan påvises som årsak: Hjerterinfarkt, kreft, åreknuter, nucleusprolaps, ischias, lumbago, hekseskudd, spondylose, spondylartrose, revmatisme, leddrevmatisme, artritt (gikt) og nevrose. I andre tilfeller settes erstatningen ned hvis det kan antas at sykkelig tilstand eller anlegg sammen med ulykkesskaden har medvirket til den forsikredes død eller invaliditet. Erstatningen nedsettes i forhold til den betydning den sykelige tilstand eller det sykelige anlegg har hatt for dødsfallet eller invaliditeten.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

- forsikringstilfelle eller økning av skadens omfang som er grovt uaktsomt fremkalt av forsikrede. Det samme gjelder der som forsikrede grovt uaktsomt har fremkalt forsikringstilfellet ved overtredelse av en sikkerhetsforskrift. Det avgjøres under hensyn til skyldgraden, skadeforløpet, om forsikrede var i selvforskyldt rus, hvilken virkning nedsettelse eller bortfall av ansvaret vil få for den som har krav på forsikringen eller for andre personer som er økonomiskavhengige av ham eller henne og forholdene ellers om Selskapet skal betale noe og i tilfelle hvor mye. I andre tilfeller enn nevnt i første ledd, kan Selskapet ikke påberope seg at den forsikrede uaktsomt har fremkalt forsikringstilfellet. Selskapet kan ikke påberope seg reglene i første ledd dersom den forsikrede på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling.
- ulykkesskade som skyldes frivillig deltagelse i slagsmål eller forbrytelse.
- ulykkesskade som skyldes påvirkning av lys eller temperatur med mindre den forsikrede var utsatt for påvirkningen som følge av en ulykkesskade som Selskapet svarer for, eller påvirkningen skyldes en nød situasjon som den forsikrede ufrivillig var kommet i.
- ulykkesskade som skyldes forgiftning av mat, drikke eller nytelsesmidler.
- ulykkesskade som rammer passasjer når denne visste eller burde ha visst at føreren var påvirket av alkohol eller andre berusende eller bedøvende midler. Unntaket gjelder ikke dersom skaden likevel ville ha skjedd selv om føreren ikke hadde vært påvirket.

10.5.5 Skadeoppgjør

10.5.5.1 Plikter ved skade

- Selskapet skal underrettes om dødsfall så snart som mulig. Selskapet har rett til å forlange obduksjon. Ved annen skade må den skadede snarest søke lege, underkaste seg regelmessig legebehandling og følge legens forskrifter (jf. FAL § 13-12).
- Den skadede plikter å la seg undersøke av lege som Selskapet utpeker. Hvis den skadede ikke oppfyller denne forpliktelse, kan Selskapet stoppe enhver utbetaling av erstatning. Undersøkelsen betales av Selskapet.

Kan det antas at tilstanden vil bli bedret ved operasjon eller annen behandling – og den forsikrede uten rimelig grunn vegrer seg for å underkaste seg behandling – skal det likevel ved fastsettelse av den endelige invaliditetsgrad tas hensyn til den mulighet for bedring som slik behandling kan antas å ville ha medført.

10.5.5.2 Dødsfall

Har ulykkesskaden medført døden innen ett år, betales dødsfallserstatning. Eventuell invaliditetserstatning som måtte være utbetalt, kommer til fradrag. Dør den forsikrede av annen årsak innen ett år etter at ulykkesskaden inntraff, betales verken dødsfalls- eller invaliditetserstatning. Dør den forsikrede senere enn ett år etter at ulykkesskaden inntraff, betales ikke dødsfallserstatning, men invaliditetserstatning.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

10.5.5.3 Livsvarig invaliditet

Har ulykkesskaden innen 3 år medført invaliditet som antas å bli livsvarig, skal det betales invaliditetserstatning. For fullstendig livsvarig invaliditet betales heleforsikringssummen. For delvis invaliditet en tilsvarende mindre del av den, fastsatt på grunnlag av Sosialdepartementets invaliditetstabell av 5. mai 1972, jf. kgl.res. av samme dato med følgende utvidelser og unntak:

- Ved tap av synet på ett øye når synet på det andre øyet mangler, settes invaliditetsgraden til 100 %.
- Tap av eller skade på lem eller organ som var fullstendig ubrukbart før ulykkesskaden inntraff, gir ikke rett til erstatning for invaliditet. Var et lem eller organ tidligere delvis tapt eller ubrukbart, gjøres det tilsvarende fradrag når invaliditetsgraden skal bestemmes.
- Erstatning for en og samme skade kan ikke overstige 100 % selv om flere lemmer eller organer er skadet.
- Skade som utelukkende virker vansirende, samt tannskader gir ikke rett til invaliditetserstatning.
- Ved fastsettelse av invaliditetsgrad skal det ikke tas hensyn til yrke, individuelle anlegg eller sosial stilling.

10.5.5.4 Erstatningen forfaller til betaling

Erstatningen forfaller til betaling når livsvarige invaliditetsgrad kan fastsettes, dog tidligst ett år etter at ulykkesskaden inntraff. Er det på et tidligere tidspunkt på det rene at Selskapet i hvert fall skal betale en del av det beløp som kreves, skal Selskapet utbetale et tilsvarende forskudd. Endelig oppgjør kan ikke utstå lenger enn 3 år etter at ulykkesskaden inntraff, - for barn under 18 år dog 5 år. Erstatningen skal fastsettes etter den invaliditetsgrad som antas å bli den endelige.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

11.0 Styreansvarsforsikring for borettslag/boligsameier

11.1 Hvem forsikringen gjelder for (sikrede)

Forsikringen gjelder for samtlige medlemmer og varamedlemmer i styret i det borettslag/boligsameie som er nevnt i forsikringsbeviset.

11.2 Hva styreansvarsforsikringen omfatter

Forsikringen omfatter sikredes personlige, rettslige erstatningsansvar for formueskade, som sikrede volder i egenskap av medlem/varamedlem i styret i det borettslag/boligsameie som er nevnt i forsikringsbeviset.

Forsikringen omfatter således ikke ansvar for personskade eller tingskade, herunder økonomisk tap som følge av slik skade.

11.3 Når styreansvarsforsikringen gjelder

Hvis ikke annet er avtalt, må erstatningsansvaret for formueskaden, være reist mot sikrede eller Selskapet i forsikringstiden, og grunne seg på handling eller unnlatelse foretatt etter at forsikringen trådte i kraft.

Erstatningskravet anses reist på det tidligste av følgende tidspunkt:

- Når sikrede eller Selskapet første gang mottar skriftlig krav om erstatning.
- Når sikrede eller Selskapet første gang mottar skriftlig melding vedrørende omstendigheter som kan ventes å føre til at erstatningskrav blir reist mot sikrede eller Selskapet.

Dersom kravet grunner seg på unnlatelse, regnes unnlatelsen i tvilstilfelle som foretatt den dag handlingen senest måtte være foretatt om tapet skulle vært unngått.

Alle erstatningskrav som fremsettes mot en eller flere sikrede som følge av samme handling eller unnlatelse, regnes som ett skadetilfelle og henføres til det tidspunkt det første kravet reises.

Forsikringen omfatter også erstatningskrav som blir varslet eller fremsatt etter at sikredes funksjon har opphørt, forutsatt at kravet grunner seg på handlinger eller unnlatelser foretatt før opphørstidspunktet.

11.4 Hva styreansvarsforsikringen ikke omfatter

Forsikringen omfatter ikke ansvar:

- for formueskade som følge av forurensning eller deponering av avfall.
- for formueskade voldt ved forsett.
- for tap som følge av overtredelse av bestemmelser om skatte- og avgiftstrekk og betaling.
- som følge av straffbar handling som dokumentfalsk, underslag, tyveri, bedrageri og/eller utroskap, jf. Alminnelig borgerlig straffelov (straffeloven) av 22. mai 1902 nr. 10 § 179 - 190, § 255 - 258, § 270 - 271a, § 275 og 276.
- for ærekrenkelser eller oppreisning, herunder etter Lov av 13.juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning § 3-5 og § 3-6 eller for bøter og lignende, herunder "Punitive Damages" eller "Exemplary Damages".
- for formueskade som skyldes at sikrede har forsømt å tegne, eventuelt holde i kraft, adekvate forsikringsordninger.
- for erstatningskrav mellom sikrede under samme forsikring.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

11.5 Forsikringssum og egenandel

Forsikringssummen er kr 10.000.000 og utgjør Selskapets samlede utbetalingsplikt, inklusive saksomkostninger for alle erstatningskrav for formueskader som reises mot sikrede i løpet av ett og samme forsikringsår.

11.6 Sikredes plikter ved skadetilfelle

Formueskade som kan ventes å føre til erstatningskrav, skal meldes Selskapet snarest mulig. Når erstatningskrav er reist mot sikrede, plikter sikrede omgående:

- å gi Selskapet alle opplysninger av betydning for sakens behandling.
- på egen bekostning å utføre de undersøkelser og utredninger som Selskapet finner nødvendig, samt møte ved forhandlinger og rettergang.

Hvis sikrede uten Selskapets samtykke innrømmer erstatningsplikt eller forhandler om erstatningskrav, er dette ikke bindende for Selskapet.

11.7 Behandling av erstatningskrav

Når et erstatningskrav omfattes av forsikringen, tilligger det Selskapet å:

- utrede om erstatningsansvar foreligger
- forhandle med kravstilleren
- om nødvendig prosedere saken for domstolene.

Selskapet betaler sine egne omkostninger ved avgjørelse av erstatningsspørsmålet. Eventuelle omkostninger til ekstern advokat og annen sakkyndig bistand valgt eller godkjent av Selskapsikk.

Hvis erstatningskravet og/eller grunnlaget for dette dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken.

Er Selskapet villig til å forlikesaken eller stille forsikringssummen til disposisjon, svares det ikke for omkostninger som senere påløper.

Selskapet har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

11.8 Regress

Har sikrede oversittet 1-årsfristen for å gi melding om forsikringstilfellet til selskapet (jf. FAL § 8-5, 1. ledd), har Selskapet rett til regress mot sikrede i de tilfellene hvor Selskapet har utbetalt erstatning direkte tilskadelidte.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

12.0 Kollektiv ulykkesforsikring for borettslag/boligsameier

12.1 Definisjoner

12.1.1 Forsikringstaker

Med forsikringstaker menes det borettslag/sameie som har inngått gruppeavtalen om kollektiv ulykkesforsikring med selskapet

12.1.2 Forsikrede

Med forsikrede menes de hvis liv eller helse forsikringen knytter seg til.

12.1.3 Sikrede

Med sikrede menes den som har rett til å få utbetalt erstatning.

12.1.4 Ulykke

Med ulykke forstås skade på legemet forårsaket av en plutselig og uforutsett ytre hendelse.

12.1.5 Medisinsk invaliditet

Med medisinsk invaliditet forstås varig og betydelig skade av medisinsk art. Invaliditetsgraden fastsettes på grunnlag av Sosialdepartementets invaliditetstabell med tilhørende retningslinjer.

12.1.6 Grunnbeløpet

Med G menes Folketrygdens grunnbeløp som til enhver tid er fastsatt av Stortinget.

12.2 Hvem forsikringen omfatter

12.2.1 Ulykkesforsikring ved dugnadsarbeid

Forsikringen omfatter eiere og beboere i borettslaget/sameiet.
Forsikringen opphører for den enkelte eier/beboer når vedkommende fyller 70 år.

12.2.2 Ulykkesforsikring for barn:

Forsikringen omfatter barn/barnebarn/fosterbarn av beboere i bolig tilhørende forsikret boligselskap.
Forsikringen opphører når barnet fyller 12 år.

12.3 Når og hvor forsikringen gjelder

12.3.1 Ulykkesforsikring ved dugnadsarbeid

Forsikringen gjelder under utøvelse av dugnadsarbeid som er organisert av borettslaget/sameiet og som omfatter utvendig arbeid og/eller dugnadsarbeid i felleslokaler.

12.3.2 Ulykkesforsikring for barn:

Forsikringen gjelder under bruk av forsikringstakers fastmonterte lekeapparater og/eller ballbinge.

12.4 Hva forsikringen dekker - forsikringsytelser

Ytelser tilstås ved ulykker/ulykkesskader som fører til varig medisinsk invaliditet og dødsfall eller medfører behandlingsutgifter.

12.4.1 Varig medisinsk invaliditet

Ulykkesforsikring ved dugnadsarbeid: Ulykkesskade som fører til varig medisinsk invaliditet gir rett til en erstatning på maksimalt kr 850.000, med mindre annen erstatningssum er avtalt og uttrykkelig fremgår av forsikringsbeviset. Full erstatning ytes når invaliditetsgraden er fastsatt til 70% eller mer. Ved lavere invaliditet reduseres erstatningen forholdsmessig.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

Ulykkesforsikring for barn:

Ulykkeskade som fører til varig medisinsk invaliditet gir rett til en erstatning på maksimalt kr 200.000, med mindre annen erstatningssum er avtalt og uttrykkelig fremgår av forsikringsbeviset. Full erstatning ytes når invaliditetsgraden er fastsatt til 70% eller mer. Ved lavere invaliditet reduseres erstatningen forholdsmessig.

Graden av invaliditet fastsettes på grunnlag av Sosialdepartementets invaliditetstabell med tilhørende retningslinjer.

12.4.2 Dødsfall

Ulykkesforsikring ved dugnadsarbeid:

Ved dødsfall som følge av ulykkeskade ytes en erstatning på kr 850.000. Samlet erstatning ved invaliditet og død begrenses til kr 850.000. Utbetaling av dødsfallerstatning skjer til dødsboet.

Ulykkesforsikring for barn:

Ved dødsfall som følge av ulykkeskade ytes en erstatning på kr 25.000.

12.4.3 Behandlingsutgifter

Medfører ulykkeskaden utgifter til behandling av personskaden, erstattes nødvendige utgifter til:

- lege og tannlege. Tannskade som følge av spising er unntatt. Forsikringen omfatter også første permanente
- tannbehandling (bro, kroner osv.) selv om behandlingen skjer senere enn 2 år etter skadedagen. Oppgjør for slike utgifter skal likevel foretas innen 2 år fra skadedagen på grunnlag av omkostningsoverslag fra tannlege eller tanntekniker
- forbindelsessaker og medisin foreskrevet av lege eller tannlege proteser

- behandling og forpleining i sykehus, samt fysikalsk behandling når den er foreskrevet av lege for kurativ behandling
- reise til og fra hjemstedet for behandling hos lege, tannlege og fysioterapeut eller forpleining på sykehus som nevnt ovenfor. Erstatningen begrenses til utgifter ved rimeligste transportmiddel når det tas hensyn til skadedes tilstand
- utgifter til opphold i hotell, rekonvalesenthjem eller lignende erstattes ikke
- den forsikrede plikter å legge frem legitimert oppgave over de utgifter som kreves erstattet, og har bare krav på erstatning for den del av utgiftene som overstiger det som kan kreves fra annet hold
- behandlingsutgifter betales i inntil 2 år fra skadedagen begrenset til 0,1 G. Fra disse erstatninger trekkes en egenandel på kr 500.

12.5 Oppgjør

12.5.1 Erstatningsoppgjør ved varig medisinsk invaliditet

Når legens sluttattest og de øvrige nødvendige legitimasjoner er mottatt, beregnes og utbetales erstatningen.

Har ulykkeskaden innen 3 år medført invaliditet som antas å bli livsvarig skal det betales erstatning for invaliditet på grunnlag av den sum som er nevnt i avtalen, og etter de regler som er nevnt nedenfor, under forutsetning av at forsikrede er i live etter 1 år. Ved invaliditet på 70% eller mer betales hele forsikringssummen. Forsikringssummen reduseres i henhold til punkt 11.4.1 hvis invaliditeten er mindre.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

Tap av eller skade på lem eller organ som var fullstendig ubrukbart før ulykkesskaden inntraff, gir ikke rett til erstatning for invaliditet. Var et lem eller organ tidligere delvis tapt eller ubrukbart, gjøres det tilsvarende fradrag når invaliditetsgraden bestemmes.

I alle andre tilfelle av invaliditet skal invaliditetsgraden fastsettes skjønnsmessig, idet de proSENTSATSER som er anført i invaliditetstabellen skal tjene som veiledning. Ved fastsettelsen skal det ikke tas hensyn til individuelle anlegg. Hvis personen er venstrehendt, er det anledning til å ta hensyn til dette.

Erstatning for en og samme skade kan ikke overstige 100% selv om flere lemmer eller organer er skadet.

Skulle den forsikrede dø etter at ulykkesskaden inntraff og før endelig oppgjør har funnet sted, men det godtgjøres at dødsfallet ikke har sammenheng med ulykkesskaden, skal det betales erstatning for varig medisinsk invaliditet som kan tilskrives ulykkesskaden.

Skade som ikke kan antas å medføre varig invaliditet og skade som utelukkende virker vansirende, samt tannskade, gir ikke rett til invaliditetserstatning.

Invaliditetserstatningen beregnes etter G på oppgjørstidspunktet med mindre G på skademeldingstidspunktet tillagt renter i henhold til forsikringsavtaleloven gir en høyere erstatningsutbetaling.

12.5.2 Utbetaling av dødsfallerstatning

Utbetaling av dødsfallerstatning skjer til dødsboet.

Erstatningen beregnes etter G på oppgjørstidspunktet med mindre G på skademeldingstidspunktet tillagt renter i henhold til Forsikringsavtaleloven, gir en høyere erstatningsutbetaling.

12.5.3 Renter

Sikrede har krav på renter av erstatningen etter FAL § 18-4.

12.5.4 Opplysningsplikt

Forsikringstakeren og den forsikrede skal gi riktige og fullstendige svar på selskapets spørsmål. De skal også av eget tiltak gi opplysninger om særlige forhold som de må forstå er av vesentlig betydning for selskapets vurdering av saken. Har forsikringstakeren svikaktig forsømt opplysningsplikten og det ikke bare er lite å legge vedkommende til last, kan selskapets ansvar settes ned eller falle bort. Den som ved skadeoppgjør gir uriktige eller ufullstendige opplysninger, kan miste ethvert erstatningskrav mot selskapet, jf. FAL § 18-1.

12.6 Begrensninger og spesielle risikoe

12.6.1 Generelle begrensninger

Forsikringen omfatter ikke ulykker inntruffet før forsikrede ble omfattet av forsikringen.

Selskapet svarer ikke for skade eller økning av skade som direkte eller indirekte er forårsaket av, eller står i sammenheng med, jordskjelv og vulkanske utbrudd, atomkjernereaksjoner, krig og krigslignende handlinger enten krig er erklært eller ikke, terrorisme, opprør eller liknende alvorlige forstyrrelser av den offentlige orden.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

12.6.2 Fremkallelse av forsikringstilfelle

Selskapet svarer ikke for selvmord eller forsøk på selvmord med mindre kravstilleren kan sannsynliggjøre at dette skyldes akutt sinnsforvirring som skyldes ytre årsak og ikke en sinnslidelse.

Har den forsikrede forsettlig fremkalt forsikringstilfellet, er selskapet ikke ansvarlig. Selskapet er likevel ansvarlig hvis den forsikrede på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling.

Har den forsikrede grovt uaktsomt fremkalt forsikringstilfellet eller økt skadens omfang, kan selskapets ansvar settes ned eller falle bort. Det samme gjelder dersom den forsikrede grovt uaktsomt fremkaller forsikringstilfellet gjennom overtredelse av en sikkerhetsforskrift. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på skyldgraden, skadeforløpet, om forsikrede var i selvforskyldt rus, hvilken virkning nedsettelse eller bortfall av selskapets ansvar vil få for den som har krav på forsikringen eller for andre personer som er økonomisk avhengig av ham eller henne og forholdene ellers.

12.6.3 Spesielle begrensninger

Forsikringen omfatter ikke ulykkesskader som skyldes manglende bruk av sikkerhetsutstyr.

Forsikringen dekker ikke:

- skade som skyldes slagtilfelle, besvimelse eller annen sykkelig tilstand.
- sykdom oppstått ved infeksjon eller stikk eller bitt av insekt, for eksempel malaria eller flekktufus. Dog svarer forsikringen for lokal sårinfeksjon og blodforgiftning oppstått på denne måte. Andre infeksjoner svarer forsikringen for bare når det må anses å være på det rene at årsaken er infeksjon

av sår oppstått ved ulykkesskade og at en annen smittemåte må anses utelukket.

- skade ved forgiftning ved mat, drikke eller nytelsesmidler eller skade ved behandling med eller inntaking av medikamenter, med mindre det skjer etter ordre fra lege som et ledd i behandlingen av en erstatningsmessig ulykkesskade. Skade ved inntaking av sove- og smertestillende midler er dog under enhver omstendighet helt unntatt.
- skade ved forgiftning av gass, med mindre forgiftningen er oppstått plutselig ved en enkelt anledning gjennom et uhell, og det må anses helt på det rene at den er skjedd ufrivillig. Gassforgiftning i garasje er dog under enhver omstendighet unntatt.
- skade ved operasjon, lysbehandling, behandling ved røntgen, radium, diatermi og lignende stråler eller annen behandling, med mindre den forsikrede har underkastet seg operasjon/ behandlingen på grunn av en ulykkesskade som forsikringen svarer for
- skade som skyldes påvirkning av lys eller temperatur, med mindre den forsikrede var utsatt for påvirkningen som følge av en ulykkesskade som selskapet svarer for, eller påvirkningen skyldes en nødssituasjon som den forsikrede ufrivillig var kommet opp i
- drukning med mindre kravstilleren kan godtgjøre at drukningen ikke skyldes sykdom, sykkelig tilstand eller forhold som selskapet etter vilkårene ellers ikke svarer for
- skade ved deltakelse i slagsmål eller utførelse av en forbrytelse
- skade på sinnet alene, for eksempel sjokk, uten at det samtidig er oppstått legemsskade som fører til livsvarig invaliditet

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

Selv om en ulykkesskade kan påvises som årsak, 12.7 svarer selskapet ikke for følgende sykdommer eller sykkelige tilstander:

- hjerte-/ karsykdommer, for eksempel hjerteinfarkt, åreknuter, angina pectoris
- blodsykdommer, for eksempel anemi
- kreftsykdommer
- nevrosor

Uttredelse av ulykkesforsikringen

Når den forsikrede trer ut av den gruppe som ulykkesforsikringen omfatter, opphører forsikringen.

13.0 Lovbestemt yrkesskade

13.1 Hvem forsikringen gjelder for

Dersom sikrede i egenskap av eier av den forsikrede bygning er å betrakte som arbeidsgiver i henhold til Yrkesskadeloven § 2a, hefter selskapet i overensstemmelse med vilkårene i loven overfor skadelidte som etter loven er å betrakte som arbeidstaker. Forsikringen gjelder ikke

- sikredes fast ansatte arbeidstakere eller
- når huseierforholdet inngår som del av annen virksomhet med forsikringsplikt for arbeidsgiver, og skadelidte er å betrakte som arbeidstaker i den totale virksomheten.

13.2 Hva forsikringen omfatter

Yrkesskader og yrkessykdommer som konstateres i forsikringstiden i henhold til Lov om yrkesskade- og sykdomsforsikring av 16. juni 1989 med forskrifter.

13.3 Yrkesskade - Yrkessykdom

Med yrkesskade og yrkessykdom forstås skade og sykdom som omfattes av § 10 og § 11 i Lov om Yrkesskade av 16. juni 1989, nr. 65. Det vil si skade og sykdom som forsikrede påføres i arbeid på arbeidstid i arbeidstiden når det er:

- skade og sykdom forårsaket av arbeidsulykke (yrkesskade)
- skade og sykdom som i henhold av Folketrygdloven av 28. februar 1979 nr. 19 § 13-4 er likestilt med yrkesskade.
- annen skade og sykdom, dersom denne skyldes påvirkning fra skadelige stoffer eller arbeidsprosesser.

Belastningslidelser regnes ikke som yrkesskade / yrkessykdom.

VILKÅR 451 PROFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAPER

14.0 Katastrofedekning hjem/innbo

14.1 Hvem forsikringen gjelder for

14.1.1 Forsikringstaker

Forsikringstaker er boligselskapet som er oppgitt i forsikringsbeviset.

14.1.2 Sikrede

Beboer i boenhet som ikke har tegnet hjem/innboforsikring. Forsikringen gjelder til fordel for sikredes ektefelle/samboer, egne/samboers barn og andre medlemmer av den sikredes faste husstand. Ektefelle er den person den sikrede er lovformelig gift med. Tilsvarende gjelder for registrert partnerskap. Med samboer menes personen sikrede lever sammen med i ekteskapslignende forhold. Medlemmer av et bokollektiv regnes ikke som fast husstand.

14.2 Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder på det sted som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringsstedet).

14.3 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen gjelder brann og naturskade på innbo og løsøre i uforsikret boenhet med forsikringssum kr 200.000 pr. leilighet og totalt kr 2 000 000 pr. forsikringsår for alle uforsikrede boenheter i boligselskapet.

14.4 Hvilke skader som dekkes

14.4.1 Brann

Selskapet svarer for skade ved:

Brann

Forsikringen gjelder for skade som angitt i punkt 1.1.1

Unntatt er skader som angitt i punkt 1.1.2.

Naturskade

Selskapet svarer for skade ved naturulykke, se vilkår P899 - naturskade.

14.5 Egenandel

Egenandel er kr 20.000 pr. skadetilfelle.

AVTALEVILKÅR P 899 NATURSKADE

Forsikringsavtalen består av

- Forsikringsbeviset
- Felles forsikringsvilkår P 800 Tingskade
- Avtalevilkår
- Sikkerhetsforskrifter
- Lov av 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler (fal.)
- Det øvrige lovverk

Teksten i forsikringsbeviset gjelder foran forsikringsvilkårene. Forsikringsbeviset og forsikringsvilkårene gjelder foran lovbestemmelser som kan fravikes.

Disse vilkår gjelder for Protector Forsikring ASA heretter kalt selskapet.

1.0 Hvilke skader selskapet svarer for og hvilke unntak som gjelder

1.1 Selskapet svarer for

1.1.1 Forsikringen dekker skade på brannforsikrede ting i Norge som direkte skyldes naturulykke ved skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf. lov av 16. juni 1989 nr. 70 om naturskadeforsikring.

1.1.2 Er forsikret ting skadet eller direkte truet ved utløst naturulykke, dekkes nødvendige redningskostnader, jf. Forsikringsavtaleloven (fal) § 4 10 førsteledd og § 6 4.

1.1.3 Blir det etter naturskade på byggverk tinglyst erklæring etter naturskadelovens § 26 om at eiendommen er særlig utsatt for naturskade, og utgiftene til utbedringen er 60 % eller mer av forsikringsverdien for det skadede byggverk, svarer selskapet for den økning i skade som nekting av reparasjon/gjenoppføring medfører.

1.1.4 Borteforsikring i Norge
Borteforsikring gjelder:

- for ting, penger og verdipapirer som midlertidig er utenfor forsikringsstedet
- for ting som skal selges
- under flytting og på nytt sted

Borteforsikringen gjelder ikke for:

- varer i egne eller leide lokaler
- ting på bygge- og anleggsplass
- ting som anvendes i entreprenør-, installasjons-, monterings- eller håndverksvirksomhet

1.2 Selskapet svarer ikke for

1.2.1 Skade på skog, avling på rot, beite, innmark, utmark, varer under transport, motorvogn, tilhenger til bil, luftfartøy, skip og småbåter samt ting i disse, fiskeredskap på fartøy eller i sjøen, utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen.

Selskapet svarer likevel for natur-skade på motorvogn, tilhenger til bil, luftfartøy, seilbåt og motorbåt, samt utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen, når disse ting er varer i næringsvirksomhet og befinner seg på land i Norge.

1.2.2 Skade på hageanlegg.

1.2.3 Skader som alene rammer antenner, skilt, markiser e.l.

1.2.4 Skade som umiddelbart skyldes lyn, frost, tele, tørke, nedbør, snøtyngde eller isgang.

1.2.5 Skade som skyldes sopp, soppspor, virus, prioner, bakterier eller andre mikroorganismer, heksesot, råte, dyr, insekter o.l.

1.2.6 Skade på byggverk eller ting i dette, når byggverket er oppført etter at vedkommende område ved tinglysing i medhold av naturskadelovens § 22 er erklært for særlig utsatt for naturskade, og skaden er av slik art som vedtaket gjelder.

AVTALEVILKÅR P 899 NATURSKADE

- 1.2.7** Utgifter til forebygging, sikring, flytting eller andre tiltak som ikke skyldes direkte skade på forsikret byggverk. Er forsikret ting skadet eller direkte truet ved utløst naturulykke, dekkes nødvendige redningsutgifter som omhandlet i fal., inntil gjennoppføringsprisen. For andre ting enn bygning: inntil gjenanskaffelsesprisen.
- 1.2.8** Flytebrygger, andre flytende konstruksjoner, sjøkabler, sjøvarmeledning og fjordspenn og luftspenn over vann inkl. feste på land.
- 1.2.9** Spredegrøft.
- 1.2.10** Utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet.
- 1.2.11** Utgifter som påløper fordi det ikke er søkt om dispensasjon i henhold til plan- og bygningsloven.
- 1.2.12** Skade på ting som det ikke er naturlig å brannforsikre.
- 1.2.13** Moloer, bruer, klopper, damanlegg, tunneler i fjell og lignende.
- 1.2.14** Skinnegående materiell, som tog, trikk og lignende.
- 1.2.15** Område der det er nedlagt bygge- og deleforbud, i medhold av naturskadeloven § 22, og skaden er av slik art som vedtaket gjelder.
- 1.2.16** Infiltrasjons-/spredeledning.

2.0 Automatiske tilleggsdekninger

2.3 Rydningsomkostninger

Utgifter til riving, rydding og bortkjøring av verdiløse rester av skadete ting begrenset til 1 000 000 kr., men likevel ikke høyere enn førsterisikosum.

2.5 Prisstigning etter skade

Ekstraavgifter på grunn av prisstigning i den tid det normalt tar å reparere/gjenskaffe tingen, inntil 24 måneder og begrenset til 20 % av erstatningen for hver skadet ting.

2.36 Flytting og midlertidig lagring av forsikrede ting, med inntil 200 000 kr.

2.37 Penger etc.

Dersom forsikringen omfatter løsøre, erstattes penger og verdipapirer med inntil kr 20 000, samt utgifter til rekonstruksjon av yrkesmanuskripter/tegninger, datalagre etc. med inntil kr. 100 000.

2.38 Tap av husleieinntekt, og tap ved at egen bolig eller annen bygning ikke kan brukes som følge av skade, begrenset til 500 000 kr.

2.39 Utvendige ledninger

Med tilknyttet utstyr, herunder tank som fører væske, elektrisitet, signaler eller gass til/fra bygning samt frem til tilknytningspunkt for offentlig ledning, spredeledning, brønn eller borehull.

2.40 Egen fast trebrygge

Som ikke er særskilt forsikret, og som tilhører våningshus, bolighus eller fritidshus. Unntatt er andel i fellesbrygge. Erstatningen er begrenset til 100 000 kr., inkl. installasjoner på bryggen, riving/rydding og avfallshåndtering.

2.41 Tilleggsbygg

Tilleggsbygg med bruttoareal inntil 10 kvm som ikke er særskilt forsikret.

AVTALEVILKÅR P 899 NATURSKADE

2.42 Merutgifter til skadeutbedring av forsikret bygning

Når merutgiftene skyldes endrede tekniske krav til bygningen i henhold til lov eller offentlig forskrift. Erstatningen er begrenset til 1 000 000 kr., men likevel ikke høyere enn førsterisikosum. Kravet må gjelde den skadde del av bygningen, og være en direkte følge av skaden. Det er en forutsetning at man søker å utnytte de dispensasjonsmuligheter som ligger i plan- og Bygningsloven.

2.43 Nødvendige merutgifter:

- til utbedring av den skadde del av bygning eller gjenoppføring av bygning
- til grunnundersøkelser og fundamentering, ved gjenoppføring av bygning
- som ikke direkte vedrører byggearbeidet, men som er en betingelse for at bygning tillates gjenoppført på samme byggetomt. Utgifter til sikring og forebygging dekkes ikke.

3.0 Valgfrie tilleggsdekninger

For denne forsikring gjelder ingen valgfrie tilleggsforsikringer.

4.0 Spesielle bestemmelser

- 4.1** Er det tvil om
- det foreligger naturskade
 - det er inntruffet en eller flere naturkatastrofer, eller
 - betingelsene for nedsettelse på grunn av svak konstruksjon mv. (se ovenfor), er tilstede, kan sikrede eller selskapet forelegge spørsmålet for Ankenemda for Statens Naturskedefond.

- 4.2** Egenandelen er den som departementet til enhver tid har bestemt ifølge naturskadeforsikringsloven.

- 4.3** Ved skadeoppgjør gjelder bestemmelsene i Felles forsikringsvilkår P 800 pkt. 5.6, med presiseringer nevnt nedenfor.

Klagenemndas vedtak kan ikke påklages.

AVTALEVILKÅR P 899 NATURSKADE

5.0 Skadeoppgjør

Forsikringsavtalelovens § 6-1 er fraveket. I stedet gjelder følgende regler:

5.1 Skade skal meldes til selskapet uten ugrunnet opphold.

5.2 Alternative oppgjørsmåter:

- Selskapet kan avgjøre om skaden skal erstattes ved kontantoppgjør, reparasjon, gjenoppføring/gjenanskaffelse, eller at selskapet skaffer tilsvarende – eller i det vesentlige tilsvarende – ting
- Ved kontantoppgjør kan erstatningen ikke overstige det selskapet hadde måttet betale for reparasjon eller gjenoppføring/gjenanskaffelse
- Ved reparasjon eller gjenoppføring/gjenanskaffelse, har selskapet rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes

5.3 Erstatningsberegning

- Ved erstatningsberegning av bygning, innbo, maskiner og inventar gjelder Avtalevilkår P 812 Brann
- Det gjøres reduksjoner med hjemmel i vilkår eller lov, før fradrag av egenandel

5.4 Andre spesielle bestemmelser om naturskade

- Ved tinglyst erklæring etter naturskadeloven § 22 om at eiendommen er særlig utsatt for naturskade og utgiftene til utbedring av byggverk er 60 % eller mer av gjenoppføringsprisen, omfatter forsikringen økningen av skadeomfanget som erklæringen medfører.
- Naturskadeerstatningen kan settes ned eller falle bort når skadens inntreden eller omfang helt eller delvis skyldes svak konstruksjon i forhold til de påkjenninger tingen kan ventes å bli utsatt for, dårlig vedlikehold eller tilsyn eller når den skadelidte kan lastes for at han ikke forebygget skaden eller hindret dens omfang.
- Ved avgjørelsen skal det legges vekt på den skadelidtes forutsetninger for å innse hvilke krav som må stilles, hans mulighet for utbedring av mangelen og forholdene ellers.
- Avkorting skal ikke skje hvis den skadelidte bare er lite å legge til last.
- Forsikringsselskapenes samlede ansvar ved en enkelt naturkatastrofe er begrenset til det beløp som er fastsatt av Kongen, jfr. naturskadeforsikringsloven § 3. Overstiger skaden denne grense, må sikrede bære en forholdsmessig del av skaden.

VILKÅR P101 GENERELT VILKÅR

Innholdsfortegnelse

1.0	Forsikringsavtalen består av	
2.0	Særlige begrensninger i Protectors erstatningsplikt	
3.0	Terrorhandling	
4.0	Følgene av svik	
5.0	Overtredelse av sikkerhetsforskrift og identifikasjon	
6.0	Lovlige interesser	
7.0	Vinningsforbud og gjenstander som kommer til rette	
8.0	Opplysning ved tegning	
9.0	Forsikringsavtalens varighet og beregning av premie	
10.0	Oppsigelse	
11.0	Fornyelse av forsikringen	
12.0	Frist for å gi melding om skade, frist for å foreta rettslige skritt, regress og regler om foreldelse	
13.0	Protectors renteplikt	
14.0	Protectors rett til å motregne i erstatningen	
15.0	Lovvalg	
16.0	Vernetting	
17.0	Valuta	
18.0	Skjønn	
19.0	Garantiordning for skadeforsikring	
20.0	Forsikringsselskapenes sentrale register - FOSS og ROSS	
21.0	Behandling av personopplysninger	
22.0	Klageadgang	

VILKÅR P101 GENERELT VILKÅR

1.0 Forsikringsavtalen består av

- a) forsikringsbeviset med eventuell spesifikasjon
- b) eventuell avtale ved kollektive forsikringer og reguleres også av
- c) lov av 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler (forsikringsavtaleloven/fal.)
- d) det øvrige lovverket

Forsikringsbeviset gjelder foran forsikringsvilkår og sikkerhetsforskrifter. Spesielle bestemmelser gjelder foran generelle bestemmelser.

2.0 Særlige begrensninger i Protector's erstatningsplikt

Protector svarer ikke for tap eller skade og økning i tap eller skade, som direkte eller indirekte er forårsaket av, står i sammenheng med eller skyldes:

- a) atomkjernereaksjoner, ioniserende stråling, kjernebrennstoff, radioaktiv stråling/avfall, bruk av raketter eller farlig spredning av biologiske eller kjemiske substanser.
- b) radioaktiv, giftig, eksplosiv eller annen farlig egenskap ved kjerneladete sprenglegemer.
- c) krig eller krigslignende handlinger, uansett om krig er erklært eller ikke, opprør eller lignende alvorlig forstyrrelse av den offentlige orden samt streik eller lock-out.

- d) jordskjelv eller vulkanske utbrudd.
- e) politiske handlinger ved nasjonale eller lokale myndigheter, så som inndragelse, ekspropriasjon, nasjonalisering, rekvisisjon og lignende, samt beslag eller ødeleggelse ved karantene- eller tollbestemmelser.
- f) brudd på internasjonal lovgivning. Protector vil ikke under noen omstendighet yte erstatning, dekning eller andre ytelser som kan medføre at Protector handler i konflikt med de til enhver tid gjeldende sanksjoner, restriksjoner eller forbud iverksatt av FN, EU, Storbritannia eller USA.

3.0 Terrorhandling

Skade som skyldes terrorhandlinger dekkes i samsvar med følgende bestemmelser:

Med terrorhandling forstås en skadevoldende handling som fremstår å ha hatt til hensikt å forårsake alvorlig person- eller tingskade eller annet betydelig tap for å øve innflytelse på politiske, religiøse eller andre ideologiske organer eller for å fremkalle frykt i befolkningen.

Handlinger som er omfattet av straffeloven kapittel 18, eller som myndighetene i landet der handlingen fant sted har definert som terrorisme, er uansett omfattet.

Protectors samlede ansvar for alle erstatningsmessige skadetilfeller som direkte eller indirekte skyldes eller står i sammenheng med terrorhandling, er begrenset til maksimalt NOK 1 milliard ved én og samme hendelse, og NOK 1 milliard pr. kalenderår totalt for alle hendelser.

VILKÅR P101 GENERELT VILKÅR

Sumbegrensningene gjelder ansvaret etter alle forsikringsavtaler i Protector til sammen, med unntak for særskilte inngåtte avtaler om dekning av skader eller tap som skyldes terror.

Med én og samme hendelse forstås alle skadetilfeller Protector er forsikringsgiver for, som inntreffer innenfor et tidsrom av 72 timer regnet fra første skadetilfelle, og som direkte eller indirekte skyldes eller står i sammenheng med terrorhandling. Overstiges sumbegrensningen per hendelse, vil alle erstatningene bli redusert forholdsmessig.

Skade på følgende dekkes ikke:

- a) Dammer, tunneler, broer
- b) Flyplasser, jernbanestasjoner
- c) Kraftverk
- d) Bygninger med mer enn 25 etasjer
- e) Offshore installasjoner
- f) Avbrudd i fremmed virksomhet
- g) Avbrudd uten fysisk skade på forsikringstakers område
- h) Objekter/interesser utenfor Norden
- i) Lokasjoner/interesser med samlede verdier på mer enn EUR 3,5 milliarder.

4.0 Følgene av svik

Den som gjør seg skyldig i svik mot Protector, mister ethvert erstatningskrav mot Protector etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hendelse, og Protector

kan si opp enhver forsikringsavtale med forsikringstakeren / sikrede, jf. fal. §§ 4-2, 4-3, 8-1 eller 13-2, 13-3 og 18-1, jf. også kapittel 8 og kapittel 11 nedenfor.

5.0 Overtredelse av sikkerhetsforskrift og identifikasjon

I forsikringsbeviset kan det være vist til sikkerhetsforskrifter. Sikkerhetsforskrifter er enten inntatt i avtalevilkåret, eller følger som særskilt vedlegg.

Den som ved handling eller unnlatelse forsømmer å overholde eller å påse overholdelse av sikkerhetsforskrifter, kan helt eller delvis miste retten til erstatning, jf. fal. § 4-8 eller § 13-9.

Bestemmelser om at sikredes rett til erstatning helt eller delvis bortfaller som følge av sikredes handlinger eller unnlatelser får tilsvarende anvendelse ved handlinger eller unnlatelser fra personer som nevnt i fal. § 4-11 annet ledd.

Det samme gjelder om forsømmelsen med å overholde eller påse overholdelse av sikkerhetsforskriften er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art eller av andre som har særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere som i arbeidstiden følger dem de er satt til å lede.

For så vidt gjelder handlinger eller unnlatelser vedrørende sikredes plikter etter forsikringsavtaleloven kapittel 4, får slike handlinger eller unnlatelser fra personer i sikredes organisasjon som utfører arbeid av ledende art eller av andre som har særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samme virkning for sikredes rettigheter som om handlingen eller unnlatelsen var foretatt av sikrede selv.

VILKÅR P101 GENERELT VILKÅR

6.0 Lovlige interesser

Forsikringen omfatter kun lovlige interesser som kan verdsettes i penger.

Gjenstander anskaffet i utlandet og ført inn til Norge uten tolldeklarasjon til en verdi som overstiger grensen for tollfri innførsel, er i sin helhet unntatt fra Protector's erstatningsplikt. Tilsvarende gjelder for gjenstander anskaffet i utlandet hvor det er utført tjenester eller reparasjoner i tilknytning til gjenstanden.

Ved innførsel av flere gjenstander erstatter Protector de gjenstander som har en samlet verdi under grensen for tollfri innførsel. Grensene for tollfri innførsel følger av det som til enhver tid er fastsatt i lov av 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) med tilhørende forskrifter.

Forsikringen omfatter heller ikke interesser som rammes av lov av 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven) sine bestemmelser om hvitvasking.

7.0 Vinningsforbud og gjenstander som kommer til rette

Forsikring skal ikke føre til vinning, men skal erstatte det tap som er lidt innenfor rammen av forsikringsavtalen. Forsikringssummen er intet bevis for tingens eller interessens verdi.

Protector har rett til å overta en skadet ting når det er utbetalt erstatning for totaltap. Kommer en ting til rette etter at erstatning er utbetalt, har sikrede rett til å beholde tingen mot å tilbakebetale erstatningen.

8.0 Opplysning ved tegning

Forsikringstaker og forsikrede skal gi riktige og fullstendige svar på Protector's spørsmål. Det skal også opplyses om særlige forhold som de må forstå er av vesentlig betydning for Protector's vurdering av risikoen, jf. fal. § 4-1 eller § 13-1 bokstav a.

Dersom de opplysninger om risikoen som forsikringstakeren eller noen på forsikringstakerens vegne har gitt ved tegning av forsikringen, er uriktige eller ufullstendige på noe vesentlig punkt, kan Protector si opp forsikringen med 14 dagers varsel, jf. fal. § 4-3 og § 13-3.

Har forsikringstakeren eller forsikrede forsømt sin opplysningsplikt, og det ikke bare er lite å legge ham eller henne til last, kan retten til erstatning settes ned eller falle bort, jf. fal. § 4-2 og 13-2.

VILKÅR P101 GENERELT VILKÅR

9.0 Forsikringsavtalens varighet og beregning av premie

Forsikringen gjelder fra det tidspunkt avtale er vedtatt av partene, eller fra og med en senere avtalt dato kl. 00.00. Forsikringen gjelder til kl. 24.00 siste dato i avtaleperioden. Tilsvarende gjelder for senere fornyelser. Det er en forutsetning at premien blir betalt innen den tid som fremgår av betalingsvarselet.

Dersom betalingsfristen ved andre gangs varsel ikke overholdes, opphører avtalen helt eller delvis på grunn av manglende betaling jf. fal. § 5-2. Protector har i slike tilfeller krav på premie for inntil 60 dager utover den tid Protector har vært i ansvar. Avtalen, eller de deler av avtalen som kravet gjelder, blir annullert.

Hvis det er en forutsetning at premien skal være betalt før Protectors ansvar begynner å løpe, jf. Fal. § 5-1. fremgår dette av forsikringsbeviset for den enkelte dekning. Tilsvarende gjelder ved terminvise og avtalte utvidelser eller endring av forsikringsdekningen.

Ved personforsikring trer midlertidig forsikringsavtale i kraft når fullstendig undertegnet søknad med helseopplysninger er mottatt av Protector, forutsatt at det på søknadstidspunktet ikke foreligger helseforhold som gjør at Protector vil avslå søknaden. Den midlertidige avtalen opphører når den endelige avtalen trer i kraft eller søknad avslås.

Opphører Protectors ansvar i forsikringstiden, har forsikringstaker krav på å få tilbakebetalt premie. Premien som skal godskrives forsikringstakeren, skal utgjøre en forholdsmessig andel av premien som den gjenstående forsikringstiden utgjør i antall hele måneder i forhold til den samlede forsikringstiden, jf. fal. § 3-9 eller § 12-5.

Ved terminvis premiebetaling beregnes et termentillegg.

10.0 Oppsigelse

10.1 Forsikringstakerens rett til oppsigelse

Forsikringstaker kan i forsikringstiden si opp en skadeforsikring, ulykkesforsikring eller sykeforsikring dersom:

- a) forsikringsbehovet faller bort, eller
- a) det foreligger andre særlige grunner, eller
- a) for flytting av forsikringen til et annet selskap

Forsikringstaker skal varsle Protector med en frist på minst én måned. Ved flytting skal det i varslet opplyses om hvilket selskap forsikringen flyttes til og om tidspunktet for flyttingen, se fal. §§ 3-6 og 12-3.

En kollektiv skadeforsikring, ulykkesforsikring eller sykeforsikring kan i forsikringstiden ikke sies opp for flytting til et annet selskap, se fal. § 3-6 tredje ledd og § 12-3 fjerde ledd. Forsikringstaker kan i forsikringstiden ikke si opp en kollektiv livsforsikring, se fal. § 12-3 fjerde ledd.

Dersom forsikringstaker driver stor næringsvirksomhet, kan forsikringen ikke flyttes til et annet selskap i forsikringstiden. Det samme gjelder dersom forsikringstakers næringsvirksomhet hovedsakelig foregår i utlandet, se fal. § 1-3.

VILKÅR P101 GENERELT VILKÅR

Med stor næringsvirksomhet menes foretak som oppfyller minst to av følgende vilkår:

- a) har mer enn 250 ansatte,
- a) har en salgsinntekt på minst 100 millioner kroner ifølge siste årsregnskap,
- a) har eiendeler ifølge siste balanse på minst 50 millioner kroner.

10.2 Protector's rett til oppsigelse og opphør ved eierskifte

Protector kan i forsikringstiden si opp en løpende forsikring i samsvar med reglene i FAL paragraf 3-7 eller paragraf 12-4:

- a) med 14 dagers varsel dersom det er gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger om risikoen, se FAL paragraf 4-3 eller paragraf 13-3
- b) med øyeblikkelig virkning dersom det svikaktig er gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger om risikoen, se FAL paragraf 4-3 eller paragraf 13-3
- c) med 1 ukes varsel dersom det foreligger svik i forbindelse med skadeoppgjøret, se FAL paragraf 8-1 eller paragraf 18-1

- d) med 2 måneders varsel dersom sikrede eller noen som kan identifiseres med sikrede, har fremsatt trusler mot ansatte i Protector
- e) med 2 måneders varsel dersom sikrede tilbakekaller forsikringsmeglers fullmakt, så fremt ny meglerfullmakt ikke blir gitt
- f) med 2 måneders varsel dersom det foreligger brudd på sikkerhetsforskrifter eller andre ansvarsbegrensende forutsetninger
- g) med 2 måneders varsel dersom bruken av forsikringsgjenstanden eller sikredes virksomhet endres på en måte som innebærer at Protector ikke ville overtatt forsikringen om det nye forholdet hadde foreligget på tegningstidspunktet
- h) med 2 måneders varsel dersom sikrede gjentatte ganger misligholder premiebetaling, jf. fal. § 5-2 og § 14-2

I stedet for forsikringsavtalen § 7-2 gjelder: Skifter den ting forsikringen er knyttet til eier, faller forsikringen bort. Protector svarer likevel for forsikringstilfeller som inntreffer inntil fjorten dager etter eierskiftet. Forsikringen bortfaller uansett når den nye eier har tegnet forsikring.

11.0 Fornyelse av forsikringen

Forsikring som gjelder for en tid av minst ett år, fornyes automatisk for ett år av gangen, jf. fal. § 3-2 og 12-7, hvis ikke forsikringstakeren innen forsikringstidens utløp varsler Protector om at forsikringen ikke ønskes fornyet, jf. fal. § 3-4 og § 12-8.

Hvis Protector ønsker å avbryte forsikringsforholdet, av særlige grunner som gjør dette rimelig, må Protector varsle forsikringstakeren skriftlig 2 måneder før utløpet av forsikringstiden, jf. FAL § 3-5 og § 12-9.

Protector kan endre forsikringsvilkår og premie, jf. fal. § 3-3. Endringene blir gjeldende fra fornyelsesdag.

VILKÅR P101 GENERELT VILKÅR

12.0 Frist for å gi melding om skade, frist for å foreta rettslige skritt, regress og regler om foreldelse

Protector er fri for ansvar hvis

- a) sikrede ikke har meddelt kravet til Protector senest innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner det, jf. fal. §§ 8-5 eller 18-5. For livsforsikringer gjelder reglene i fal. § 18-6.
- b) sikrede ikke har anlagt sak eller krevd nemndbehandling innen seks måneder etter at sikrede fikk skriftlig melding om at Protector ikke anser seg ansvarlig og det samtidig er minnet ham eller henne om fristen, dens lengde og følgen av at den oversittes, jf. fal. §§ 8-5, 18-5 og 20-1

Har sikrede oversett fristen for å gi melding om forsikringstilfellet til Protector, jf. fal. § 8-5, har Protector rett til regress mot sikrede i de tilfellene hvor Protector har utbetalt erstatning direkte til skadelidte.

Kan sikrede forlange at en tredjemann erstatter tapet, trer Protector ved utbetaling av erstatning inn i sikredes rett mot tredjemann.

Sikredes krav foreldes også etter bestemmelsene i fal. § 8-6 eller § 18-6

13.0 Protectors renteplikt

Sikrede har krav på renter overensstemmende med reglene i fal. §§ 8-4 eller 18-4.

14.0 Protectors rett til å motregne i erstatningen

I en erstatning som tilfaller forsikringstakeren, har Protector rett til å motregne med forfalt premie fra samme eller andre forsikringsforhold med Protector, jf. fal. § 8-3.

I erstatning som tilfaller en medforsikret tredjeperson eller skadelidt under en ansvarsforsikring, kan Protector motregne med premie fra samme forsikringsforhold som er forfalt i løpet av de siste to år før erstatningsutbetalingen, jf. fal. § 8-3.

15.0 Lovvalg

Norsk lovgivning gjelder for forsikringsavtalen i den utstrekning dette ikke er i strid med lov av 27. november 1992 nr. 111 om lovvalg i forsikring, eller det er gjort annen avtale.

VILKÅR P101 GENERELT VILKÅR

16.0 Vernetting

Twister etter forsikringsavtalen avgjøres ved norsk domstol, med mindre det er i strid med ufravikelige regler i gjeldende lovgivning, eller det er gjort annen avtale.

17.0 Valuta

Premiebeløp, forsikringssummer og erstatninger med videre som springer ut av forsikringsavtalen, regnes i norske kroner (NOK) dersom ikke annet fremgår av vilkår eller forsikringsbevis.

18.0 Skjønn

Er det adgang til å kreve skjønn i henhold til forsikringsvilkårene, gjelder følgende bestemmelser om fremgangsmåten:

- a) Skjønn avgis av sakkyndige og uihildede personer. Hver av partene velger én skjønnsmann. Hvis noen av partene ønsker det, kan han eller hun velge særskilt skjønnsmann for bestemte ting – ved avbruddstap for bestemte spørsmål.
- b) Har den ene av partene skriftlig underrettet den annen om sitt valg, plikter denne innen én uke etter at han eller hun har mottatt underretningen å gi meddelelse om hvem han eller hun velger. Før skjønn velger de to skjønnsmenn én oppmann. Hvis noen av partene forlanger det, skal denne være bosatt utenfor partenes hjemsted og utenfor den kommune hvor forsikringstilfellet er inntruffet. Unnlater en av partene å velge skjønnsmann, oppnevnes denne på hans eller hennes vegne av tingretten i den rettskrets hvor skjønn foretas.

Blir skjønnsmennene ikke enige om oppmann, oppnevnes denne på samme måte.

- c) Skjønnsmennene plikter å innhente de opplysninger og foreta de undersøkelser som de anser nødvendige. De plikter å avgi sitt skjønn på grunnlag av forsikringsvilkårene. De to skjønnsmenn foretar verdsettelsen – besvarer spørsmålene ved avbruddstap - uten at oppmannen tilkalles. Blir de ikke enige, tilkalles oppmannen, som etter de samme regler avgir sitt skjønn over de punkter som skjønnsmennene er uenige om. Blir oppmannen tilkalt, beregnes erstatningen på grunnlag av dennes skjønn. Erstatning skal dog ikke ligge utenfor de grenser som de to skjønnsmenns ansettelse vil medføre.
- d) Partene betaler hver sin skjønnsmann. Honorar til oppmannen og mulige andre omkostninger ved skjønn bæres av partene med én halvdel hver. Skjønnets verdsettelse er bindende for begge parter.

VILKÅR P101 GENERELT VILKÅR

19.0 Garantiordning for skadeforsikring

Protector er medlem av garantiordningen for skadeforsikring, se lov om banksikring av 12. juni 1996 nr. 75 kap. 2a og forskrift om garantiordning for skadeforsikring av 22. desember 2006 nr. 1617. Ordningen skal være en trygghet for sikrede dersom Protector ikke kan betale det de plikter i henhold til inngåtte skadeforsikringsavtaler.

Garantiordningen dekker opptil 90 prosent av hvert enkelt krav. Krav etter forsikringer som gjelder bolig og tvungen ansvarsforsikring skal likevel dekkes med 100 prosent. Garantiordningen dekker ikke forsikringskrav utover kr. 20 millioner for hvert krav, for hver sikret og for hvert skadetilfelle.

Garantiordningen dekker blant annet ikke kredittforsikring, livsforsikringer, energiforsikringer og luftfartsforsikringer.

Videre dekkes ikke sjøforsikring, unntatt når forsikringen gjelder skip som ikke er registreringspliktige i henhold til lov om sjøfarten (sjøloven) av 24. juni 1994 nr. 39 § 11 annet ledd, eller fiskefartøyer opp til og med 50 bruttotonn som er registrert i Skipsregisteret, jf sjøloven § 11 første ledd, første punktum.

Garantiordningen dekker ikke næringslivsforsikringer, når forsikringen gjelder foretak som ved avtaleinngåelsen eller senere fornyelser oppfyller minst to av følgende vilkår:

- a) har flere enn 250 ansatte
- b) har en omsetning på minst kr. 100 millioner ifølge siste årsoppgjør, eller
- c) har eiendeler ifølge siste balanse på minst kr. 50 millioner

For nærmere detaljer henvises det til ovennevnte lov og forskrift.

20.0 Forsikringsselskapenes sentrale register - FOSS og ROSS

20.1 Forsikringsselskapenes sentrale skaderegister

Alle skader som meldes et forsikringsselskap kan registreres i Forsikringsselskapenes sentrale skaderegister (FOSS). Når et forsikringsselskap melder en skade til registeret, får Protector oversikt over alle skader som tidligere er meldt på samme kunde, inkludert skader i andre forsikringsselskap. Informasjonen er ikke tilgjengelig for andre enn forsikringsselskapene og kan kun hentes ut i forbindelse med registrering av skade. Det lagres ingen dokumenter i registeret.

Registrerte skader slettes etter 10 år. Den forsikrede har rett til innsyn i registret. Forsikringstaker har innsynsrett i registeret etter personopplysningslovens § 18. Dersom slikt innsyn ønskes, må skriftlig anmodning sendes Protector eller Finansnæringens Servicekontor, Postboks 2473 Solli, 0202 Oslo.

FOSS gjelder ikke for næringsforsikring.

VILKÅR P101 GENERELT VILKÅR

20.2 Register for forsikringssøkere og forsikrede

Dersom forsikringssøkerens/forsikredes helseopplysninger medfører tilleggspremie, reservasjon eller avslag, kan navn, fødselsnummer, Protector's navn og registreringsdato registreres i "Register for forsikringssøkere og forsikrede" (ROFF). I tillegg registreres søknader om uføreerstatning. Registeret benyttes av forsikringsselskaper tilknyttet Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO) for å sikre at helsebedømmelsen blir korrekt og at opplysningsplikten overholdes. Registreringer bli slettet etter 10 år.

Forsikrede har innsynsrett i registeret etter personvernforordningen (GDPR) artikkel 15, jf. personopplysningsloven § 16 om unntak fra retten til innsyn. Dersom slikt innsyn ønskes, må skriftlig anmodning sendes Protector eller Finansnæringens Servicekontor, Postboks 2473 Solli, 0202 Oslo.

21.0 Behandling av personopplysninger

Protector Forsikring ASA behandler personopplysninger i overensstemmelse med gjeldende personvernregelverk.

Personopplysninger er opplysninger som kan knyttes til en identifisert eller identifiserbar fysisk person som for eksempel navn, adresse, fødselsnummer, e-postadresse og/eller bilnummer. Slike opplysninger kan være nødvendig for oss å behandle for at vi skal kunne betjene deg som kunde i forbindelse med opprettelse og administrering av forsikringsordninger.

Vi vil ikke utlevere personopplysninger om deg til andre uten at dette er uttrykkelig fastsatt lov eller vi i forkant av utleveringen har innhentet samtykke fra deg. Personopplysninger og andre opplysninger om forsikringsforholdet vil bli utlevert til offentlige myndigheter (Skatteetaten, Arbeids- og Velferdsetaten (NAV), politiet eller andre etater) når dette følger av lovbestemt opplysnings- eller utleveringsplikt.

Vi oppbevarer ikke personopplysninger lenger enn nødvendig. Personopplysningene dine vil derfor slettes umiddelbart behandlingsformålet opphører.

Dersom vi behandler personopplysninger om deg har du visse rettigheter hva gjelder blant annet rett til innsyn, retting av uriktige personopplysninger, sletting av personopplysninger og dataportabilitet. Ønsker du mer informasjon om dine rettigheter se personvernerklæring på vår hjemmeside www.protectorforsikring.no

Ønsker du å innfri dine rettigheter som registrert, eller har spørsmål vedrørende vår behandling av personopplysninger kan du kontakte vårt personvernombud ved å sende en e-post til dpo@protectorforsikring.no

VILKÅR P101 GENERELT VILKÅR

22.0 Klageadgang

Ved tvist om forsikringsavtalen eller oppgjøret har du rett til å klage på vår behandling og beslutning i en sak. Ønsker du å benytte deg av denne rettigheten ber vi deg kontakte Protector via post eller e-post:

Protector Forsikring
Postboks 1351 Vika
0113 Oslo
E-post: klage@protectorforsikring.no

Du kan også krever nøytral klagebehandling i medhold av fal. § 20-1 ved å kontakte Finansklagenemnda på følgende måte:

Finansklagenemnda
Postboks 53 Skøyen
0212 Oslo
E-post: firmapost@finkn.no

Ved klager på avgjørelser i Naturskadesaker

Er det tvil om det foreligger naturskade eller om betingelsene for nedsettelse eller nektelse av naturskadeerstatning er tilstede, kan sikrede eller Protector forelegge spørsmålet for Klagenemnda for naturskadesaker, jf. reglene i lov av 15. august 2014 nr. 59 om erstatning for naturskader (naturskadeerstatningsloven) §§ 21 og 22, ved:

Klagenemnda,
Statens naturskadeordning,
Landbruksdirektoratet
Postboks 1450 Vika
0116 Oslo
E-post: postmottak@landbruksdirektoratet.no

SIKKERHETSFRSKRIFT P 851 GENERELL SIKRING

Forsikringen er overtatt på betingelse av at denne sikkerhetsforskrift overholdes til enhver tid og på ethvert punkt.

Sikrede plikter å overholde sikkerhetsforskriftene nevnt under. Fører brudd på sikkerhetsforskriftene til skade og sikrede har utvist forsømmelighet med å overholde forskrifter eller påse at de ble overholdt,

kan erstatningen reduseres eller falle bort, jf. FAL § 4-8.

Det samme gjelder om forsømmelsen med å overholde eller påse overholdelse av sikkerhetsforskriften er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere som i arbeidstiden følger dem de er satt til å lede.

A Brannsikring

1 Ansvarshavende for det brannforebyggende arbeid

- 1.1 Forsikringstaker skal oppnevne en person (ansvarshavende) til å forestå det brannforebyggende arbeid, og til å sørge for at bestemmelsene nedenfor blir fulgt.

2 Instruks for de ansatte

- 2.1 De ansatte skal instrueres om brannforebyggende tiltak, herunder om bruk av brannslukningsredskaper og hvorledes brann varsles, samt hvordan rømning skal foregå.

3 Kontroll etter arbeidstidens slutt

- 3.1 Forhold som synes å true sikkerheten skal uten opphold rettes og melding gis til ansvarshavende.

4 Bygningskrav

- 4.1 Offentlige krav og pålegg vedrørende bygget skal være oppfylt.

5 Elektriske anlegg og apparater

- 5.1 Feil og uregelmessigheter ved elektriske anlegg skal straks rettes i samsvar med gjeldende forskrifter. Provisoriske anlegg skal utføres og benyttes i samsvar med forskriftene.

6 Branndører og brannlemmer

- 6.1 Utenfor arbeidstiden skal branndører og brannlemmer være lukket.

- 6.2 I arbeidstiden kan branndører og brannlemmer holdes åpne, hvis de har utstyr for automatisk lukking, styrt av røykdetektorer.

- 6.3 Brannspjeld skal lukkes automatisk ved brann.

7 Slokningsutstyr

- 7.1 Påbudt slokningsutstyr skal være godt merket, plassert lett tilgjengelig og i god stand.

- 7.2 Det skal være slokningsutstyr i alle etasjer, kjeller og loft, og slik at det ikke fra noe sted i etasjen er over 30 m til nærmeste slokningsutstyr.

- 7.3 Som slokningsutstyr kreves det minimum 1 stk brannslange med diameter 1 tomme eller minimum 1 stk 6 kg brannslukningsapparat i effektivitetsklasse III etter NS 3920.

- 7.4 I egne rom for EDB-/datautstyr skal det forefinnes minimum 1 stk. brannslukningsapparat i effektivitetsklasse II, av typen CO₂, slik at det ikke fra noe sted i rommet er over 10 m til nærmeste brannslukningsapparat.

- 7.5 Brannposter (slokningsapparater og brannslanger) skal kontrolleres minst 1 gang i året. Alle brannpostene skal være forsynt med merkelapp som viser datoen for siste kontroll og signatur av utførende person.

- 7.6 Omkostningene ved vedlikehold og kontroll, betales av forsikringstakeren.

SIKKERHETSFRSKRIFT P 851 GENERELL SIKRING

8 Brannfarlige og eksplosive varer

- 8.1** Dersom det forefinnes opplag av brannfarlige og eksplosive varer av en slik størrelse at forholdet, i henhold til Lover og forskrifter m.m. om brannfarlige og eksplosive varer, skal meddeles til myndighetene, skal virksomheten meddele selskapet om hvor store opplag myndighetene har tillatt og på hvilke betingelser.
- 8.2** Det er en forutsetning at oppbevaring og bruk er i samsvar med de offentlige myndigheters godkjenning.
- 8.3** Dersom det lagres A-væsker sammen med B- eller C-væsker, skal alt regnes som A- væsker.

9 Varme arbeider

- 9.1** Med varme arbeider forstås bygge-, installasjons-, monterings-, demonterings-, reparasjons-, vedlikeholds- og lignende arbeider, hvor det benyttes åpen ild, oppvarming, sveise-, skjære-, lodde- og/eller slipeutstyr.
- 9.2** Varme arbeider hvor det benyttes åpen ild, sveise-, skjære-, og/eller slipeutstyr utenom faste, spesielt tilrettelagte arbeidsplasser, skal bare utføres av personer som har gyldig sertifikat for varme arbeider, utstedt av Norsk Brannvern Forening eller samarbeidende organisasjoner i øvrige nordiske land.
- 9.3** Arbeidsstedet og de nærmeste omgivelser skal være ryddet for brennbart avfall.
- 9.4** Alt brennbart materiale på og i nærheten av arbeidsplassen skal fjernes, eller være beskyttet.
- 9.5** Alle andre brennbare bygningsdeler og fastmontert utstyr, på og i nærheten av arbeidsplassen skal være kontrollert og beskyttet.
- 9.6** Åpninger og sprekker i gulv, vegger og tak som kan nås av gnister, skal være tettet.
- 9.7** Godkjent slokkeutstyr, min. 2 stk. 6 kg ABC pulverapparat eller brannslange med diameter 1 tomme, og påsatt vann frem til strålerøret, skal være plassert lett tilgjengelig på arbeidsplassen.

- 9.8** Brannvakt skal være tilstede under arbeidet, under pauser og minst en time etter at arbeidet er avsluttet, videre foreta etterkontroll ved avslutning av arbeidet.
- 9.9** Brannvakt skal stanse arbeidet hvis vedkommende brannvakt finner at det varme arbeidet medfører faremomenter som det ikke er truffet sikringstiltak mot.
- 9.10** Ved taktekkingsarbeid hvor det benyttes åpen flamme, skal min. 2 stk. 12 kg ABC apparater eller 1 stk. 12 kg ABC pulverapparat og 1 stk. brannslange (minimum innvendig diameter på 1 tomme) med påsatt vann frem til strålerøret, være plassert på arbeidsstedet.
- 9.11** Varme arbeider tillates ikke på steder hvor det er fare for eksplosjon.

10 Tobakksrøyking

- 10.1** Røyking tillates kun på faste og avmerkede røykeplasser, og disse ikke er i strid med gjeldende offentlige lover, forskrifter eller regler.
- 10.2** Selskapet kan kreve flytting av røykeplasser, eller innføring av røykeforbud i deler av eller hele virksomheten.
- 10.3** Dersom røyketillatelse er gitt, skal askebeger av ubrennbart materiell, og brannsikre beholdere med lokk for tømning av aske, forefinnes. Håndslukningsutstyr skal være plassert i umiddelbar nærhet.

11 Orden og renhold

- 11.1** Brennbart avfall og avfall som kan selvantennes skal legges i egnede beholdere av ikke brennbart materiale med selvlukkende lokk, eller straks fjernes til betryggende sted. Disse beholderne skal tømmes regelmessig.
- 11.2** Arbeidsklær skal etter arbeidstidens slutt, henges opp på bestemt, angitt plass.
- 11.3** Oppsamling av emballasje eller andre brannfarlige gjenstander i fyrrom, ved elektriske ovner eller varmerør skal ikke forekomme.

SIKKERHETSFRSKRIFT P 851 GENERELL SIKRING

- 11.4** Hovedlageret av papir for registrering og skrivning av data, tillates ikke oppbevart i EDB-/ datarommet. Er det nødvendig å akklimatisere papir før bruk, kan mindre kvanta oppbevares i maskinrommet for så langt tidsrom som anses nødvendig for at den riktige kondisjonering skal oppnås.
- 12 Container**
- 12.1** Brennbart avfall som ligger i eller utenfor container/oppbevaringsenhet uten permanent tilsyn, skal plasseres slik at brann i disse ikke kan smitte til bygning. Avstanden fra brennbar yttervegg skal være minst 5 meter og plasseringen skal ikke skje under tak/halvtak, inntil/under vindu- eller ventilasjonsåpning eller på overdekket lasterampe. Grensen på 5 meter økes til minst 2 ganger lagringshøyden hvis denne er over 2,5 meter. Brennbart avfall kan likevel plasseres nærmere bygning hvis det er oppbevart i lukket og låst container/oppbevaringsenhet konstruert slik at brann ikke kan spre seg fra containeren/oppbevaringsenheten.
- 12.2** Avfallsbeholdere skal være fastmontert/ fastlåst, og minimumsavstand til brennbare bygningsdeler, vinduer eller åpninger skal være 5 meter. Ved solide låseanordninger kan metallbeholdere plasseres nærmere bygning hvis dette ikke medfører påtenningsfare, selvantenningsfare eller brannspredningsfare.
- 13 Ladestasjoner**
- 13.1** En ladestasjon skal plasseres så nær en utgangsport som mulig.
- 13.2** Gulvplassen som trucken har behov for skal markeres.
- 13.3** Brennbare materialer skal ikke lagres nærmere trucken og ladeenheten en 1,5 meter.
- 13.4** Ladeenheten skal være fast montert på vegg eller gulv, og beskyttet mot påkjøring.
- 13.5** Ladeledningene skal henges på faste kroker, opp fra gulvet når de ikke er i bruk.
- 13.6** Det skal finnes et BE (pulver eller CO₂) brannslukningsapparat i effektivitetsklasse III ved ladestasjonen.
- 13.7** Det skal settes opp skilt med røyking forbudt, og at det er eksplosjonsfare.
- 13.8** Ladestasjonen skal ha normalt god ventilasjon.
- 14 Brennbare materialer**
- 14.1** Utendørs lagring av brennbart materiale, eksempelvis trelast, trepaller, flis, plast, papir og lignende, skal plasseres minst 8 meter fra byggverk (bygning, konstruksjon, anlegg).

B Sikring av EDB/ elektronisk utstyr samt data

- 15 Datautstyr og elektronikk**
- 15.1** Forsikringstakeren skal oppnevne en ansvarshavende for EDB/datautstyrets driftssikkerhet, og sørge for at leverandørens/ produsentens brukeranvisninger for drift, betjening, belastning og vedlikehold blir overholdt.
- 15.2** Det skal opprettes servicekontrakt med leverandør/produsent av utstyret når det framgår av forsikringsbeviset at EDB-/ datamaskiner/utstyr er dekket ved en servicekontrakt. Servicekontrakten skal være i kraft i hele forsikringsperioden, med minst det omfang som gjaldt på dekningsstidspunktet.
- 15.3** Dører inn til rom for EDB-/datamaskiner skal være avlåst hele tiden, med adgang kun for autorisert personell.
- 15.4** Det skal i alle maskinrom hvor det er installert klimaanlegg med væskeførende installasjoner være montert sluk, eller fat for væskeoppsamling og væskealarm for styring av magnetventil ved væskelekkasje.
- 15.5** Elektronisk styrte maskiner og apparater og elektroniske komponenter skal på nett og signalsiden være beskyttet mot overspenning forårsaket av atmosfæriske utladninger, nettstøy fra elektriske motorer, apparater o.l.,

SIKKERHETSFORSKRIFT P 851 GENERELL SIKRING

samt variasjoner i nettspenningen.

- 15.6** Elektronisk styrte maskiner og apparater med tilhørende komponenter må sikres på både nettsiden (grovværn) og apparatsiden (finvern) med overspenningsvern som tilfredsstiller alle krav i NEK 400 4-43 / 4-44 med tilhørende underpunkter.

16 Oppbevaring av programvare og databærere

- 16.1** Forsikringstakeren skal følge rimelige administrative rutiner for databehandling, som f.eks. en formalisert og dokumentert rutine for overføring av program, samt påse at sikkerhetskopier er aktuelle, korrekte og funksjonsdyktige.
- 16.2** Alle aktuelle operativsystemer og applikasjonsprogrammer skal forefinnes i minst 3 eksemplarer. Programmeringsunderlaget for disse regnes som 1 eksemplar. Arbeidskopi og sikkerhetskopi skal forefinnes i maskinell lesbar form på atskilte databærere.
- 16.3** Data lagret på databærere skal forefinnes i 3

generasjoner, alternativt 1 original og 2 kopier. En kopi skal være sikkerhetskopi. Dessuten skal nødvendig underlag for rekonstruksjon av informasjon oppbevares.

- 16.4** For sikkerhetskopiering, rekonstruksjon og backup-oppbevaring, gjelder følgende minimumskrav:

- 16.4.1** Daglig backup av siste døgns endringer i dataregistre lagret i brannsikret dataskap i A 120 NT Fire 017, eller bedre, f.eks. etter det tyske testinstituttet Braunschweig, iht. VDMA 24991, S60 DIS eller S120 DIS, på forsikringsstedet.
- 16.4.2** Kopier av databærere med endringer i dataregister og programmer for et tidsrom på 1 uke (siste ukes endringer), skal oppbevares utenfor forsikringsstedet i annen bygning, i brannsikret rom eller brannsikkert dataskap, ref. pkt. 16.4.1
- 16.4.3** Kopi av alle styre- og programsystemer som er nødvendige for fortsatt drift i et prosessanlegg, skal være lagret enten i datasafe, ref. pkt. 16.4.1, eller utenfor forsikringsstedet, ref. pkt. 16.4.2

C Sikring mot tyveri, innbrudd og hærværk

- 17** Sikkerhetsforskriften gjelder samtlige dører, vinduer og andre åpninger til bygning/rom der uvedkommende ikke har adgang. Disse skal være låst og nøkler fjernet fra låsen. Se pkt. 17.4.
- Oppgave over FG-godkjent materiell kan fås fra Protector Forsikring.
- FG = Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnevnd.
- Forsikringsavtalen kan stille strengere krav til sikring. I så fall kan Forsikringsavtalen vise til sikkerhetsforskrift
- 17.1** Dører, porter, luker og andre åpninger til lager for vin, brennevin og tobakk skal være låst med minst en FG-godkjent låseenhet. Det samme gjelder dører/åpninger og andre adkomstveier utenom normal åpningstid. Dersom hengelås benyttes, se pkt. 17.3

17.1.1 Vin/spritlager

skal ha vegger av normal fysisk styrke. Dør skal være godkjent etter NS 3170 eller ha styrke/stivhet tilsvarende 35 mm kompakt tredør uten vindu.

Utadslående dør skal ha minst 2 stk bakkantbeslag.

- 17.2** Vinduer og vinduer i dører
- Vindusruter skal være solid festet. Utvendige glasslister skal ikke kunne fjernes med lett håndverktøy. Dette gjelder vinduer inntil 4 m over bakken eller der annen innretning gir tilsvarende mulighet for innklatring.

- 17.3** Bommer og hengelåsbeslag skal være av stål i følgende dimensjoner:
- utvendig, 60 x 10 mm
 - innvendig, 50 x 8 mm
- eller i tilsvarende styrke.

SIKKERHETSFRSKRIFT P 851 GENERELL SIKRING

Låsens bøyle skal fylle beslagets bøyle.
Beslagets bøyle skal være av stål og ha samme styrke som hengelåsbøylen. Beslagets innfesting skal tilsvare bommens og låsens styrke.

17.4 Oppbevaring av nøkler/koder.

Skal oppbevares utenfor forsikringsstedet eller i FG-godkjent sikkerhetsskap eller ved at betrodd person bærer dem på seg.
Skapet skal være boltet til vegg eller gulv i henhold til produsentens anvisning.

D Sikring mot vann- og frostskaide

18.1 Utvendige rør skal være lagt etter lokal forskrift eller i minst 140 cm dybde. 18.2 Våtrom skal være i vanntett utførelse og tåle ordinær bruk av det utstyr som er montert. 18.3 Det skal gjennomføres jevnlig rensing av sluk. 18.4 Varer skal lagres minimum 10 cm over gulvnivå. 18.5 Bygning skal holdes tilstrekkelig oppvarmet. 18.6 Ved fravær uten oppvarming skal vannbeholder, cisterne, rørsystem samt vannlås og sluk tømmes eller sikres med frostvæske.	18.7 Rørapplegg / -systemer i bygning skal vedlikeholdes i samsvar med levetidsbetraktninger. 18.8 HMS valgte skal være bekjent med, på lik linje med Brann- og Rømningsplaner, hvorledes vannet stenges ved hjelp av bygningens hovedstoppekran. 18.9 Forsikringstaker skal ha tilstrekkelig tiltak mot værforhold som man etter årstiden og de stedlige forhold må forvente.

E Sikring mot snø

19.1 Sikrede skal sørge for jevnlig snømåking av tak, veranda, balkong og terrasse på bygning/byggverk slik atskade ikke oppstår.	19.2 Bygningen/byggverket må tilfredsstillende de snølastkrav i henhold til bygningslovgivningen som gjaldt da oppføring fant sted.

F Tiltak mot øvrige værforhold

- 20.1** Sikrede skal til enhver tid sørge for at tilstrekkelige tiltak mot værforhold som man etter årstiden, og de stedlige forhold må forvente, gjennomføres.

G Vedlikehold og korrekt bruk

21.1 Forsikrede ting skal holdes i god, driftsmessig stand. Offentlig forskrift skal etterfølges.	21.2 Bruks- og vedlikeholdsanvisning samt anbefalt serviceprogram for forsikrede ting skal følges.

SIKKERHETSFORSKRIFT P 852 AUTOMATISK SPRINKLERANLEGG

Forsikringen er overtatt på betingelse av at denne sikkerhetsforskrift overholdes til enhver tid og på ethvert punkt.

Sikrede plikter å overholde sikkerhetsforskriftene nevnt under. Fører brudd på sikkerhetsforskriftene til skade og har sikrede utvist forsømmelse med å overholde forskrifter eller påse at de ble overholdt, kan erstatningen reduseres eller falle bort, jf. FAL § 4-8.

Det samme gjelder om forsømmelsen med å overholde eller påse overholdelse av sikkerhetsforskriften er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere som i arbeidstiden følger dem de er satt til å lede.

1.0 Godkjennelse

- 1.1** Anlegget skal være utført og godkjent i overensstemmelse med Skadeforsikringsselskapenes gjeldende regler for automatiske sprinkleranlegg, "Sprinklersystemer Planlegging og installasjon". Det samme gjelder utvidelser og vesentlige forandringer. Hvilke firmaer som er FG-godkjent kan fås ved henvendelse til Selskapet.
- 1.2** Det FG-godkjente sprinklerfirmaet skal ved ferdigstilling av sprinkleranlegget, sende en kopi av skjemaet "Kontroll av sprinkleranlegg" til Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnevnd FG.
- 1.3** Eventuelle utgifter i forbindelse med godkjenningen bæres av forsikringstakeren.
- 1.4** Forsikringstaker/eier skal sende en kopi av skjemaet "Kontroll av sprinkleranlegg" til Selskapet.

2.0 Rutinekontroll

- 2.1** Anleggseier/forsikringstakeren skal sørge for at det gjennomføres en rutinekontroll (periodisk inspeksjon) av sprinkleranlegget minst en gang pr. år. Rutinekontrollen gjennomføres av en FG-godkjent inspektør i et FG-godkjent kontrollerende firma. Hvilke firmaer som er FG-godkjent kan fås ved henvendelse til Selskapet.
- 2.2** Det FG-godkjente kontrollerende firmaet skal ved rutinekontroll av et sprinkleranlegg sende kopi av skjemaet "Rutinekontroll av sprinkleranlegg" til Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnevnd FG.
- 2.3** Utgiftene ved rutinekontrollen bæres av forsikringstakeren.
- 2.4** Forsikringstaker/eier skal sende en kopi av skjemaet "Rutinekontroll av sprinkleranlegg" til Selskapet.

3.0 Drift og vedlikehold

- 3.1** Sprinkleranlegget skal alltid holdes i fullt driftssikker stand og være vel vedlikeholdt. Påbudte planer, instruksjoner, journaler etc. iflg. ovennevnte regler (jf. pkt.1) skal alltid være på plass.
- 3.2** Sprinklerfirmaet skal utarbeide prøve, service- og vedlikeholdsprogram for brukeren.

SIKKERHETSFORSKRIFT P 852 AUTOMATISK SPRINKLERANLEGG

4.0 Eier, bruker og ansvarshavendes plikter

4.1 Anleggseier/forsikringstaker skal:

4.1.1 Utpeke en ansvarshavende og en stedfortreder, som etter å ha fått nødvendig opplæring av det godkjente sprinklerfirmaet, skal sikre at anlegget forblir funksjonsdyktig til enhver tid.

4.1.2 Sørge for at sprinkleranlegget til enhver tid tilfredsstiller reglene.

4.2 Bruker/forsikringstaker og ansvarshavende skal:

4.2.1 Påse at rutinemessige inspeksjoner, kontroller, prøver, service- og vedlikeholdsprogram gjennomføres etter faste intervaller (bl.a. ukentlige, kvartalsvise, halvårslige, årlige, 3-årslige og 15-årslige)..

4.2.2 Oppbevare anleggsdokumentasjonen inkl. anleggets kontrolljournal på et egnet sted i virksomheten.

4.3 Ansvarshavende skal kontrollere at:

4.3.1 Alle punkter i inspeksjons- og kontrollprogrammet som er utarbeidet av sprinklerfirmaet gjennomføres i henhold til de avtalte tidsintervaller.

4.3.2 Alle notater i kontrolljournalen skal signeres.

6.0 Reserveutstyr

6.1 Det skal alltid være en beholdning av reserversprinkler tilpasset anleggets størrelse og fareklasse. Reserversprinklrene, sammen med nødvendig utskiftingsverktøy, skal oppbevares i et eget skap plassert på et egnet sted (ved sprinklersentralen/ventilen), der temperaturen ikke overstiger 38 °C.

7.0 Endring av sprinkleranlegg

7.1 Forandring, ominnredning eller utvidelse av de sprinklerbeskyttede bygninger/områder må ikke finne sted med mindre sprinkleranleggets effektivitet opprettholdes.

7.3 Ved vesentlige forandringer/utvidelser skal disse besiktiges av godkjent inspektør, ref. pkt. 2, snarest mulig etter at arbeidet er utført.

8.0 Kontrollert utkobling av sprinkleranlegget - helt eller delvis

Såfremt anlegget eller noen del av dette settes ut av drift for utvidelse, forandring, reparasjon eller rengjøring, iakttas følgende:

8.1 Når sprinkleranlegget settes ut av virksomhet skal brannvesenet underrettes dersom sprinkleralarmen overføres til brannvesen. Selskapet skal varsles dersom anlegget må settes ut av virksomhet utover normal arbeidstid.

8.2 Før anlegget settes ut av drift, skal virksomheten gjennomføre ekstraordinære tiltak som sikrer at risikoen ikke øker. Aktuelle tiltak kan være vakthold, sikre tilstrekkelig og lett tilgjengelig slokkemateriell for eksempel ved utlegging av brannslanger, brannalarmdekning, fjerning av potensielle tennkilder, instruksverk etc.

8.3 Røyking og åpen ild er ikke tillatt.

SIKKERHETSFORSKRIFT P 852 AUTOMATISK SPRINKLERANLEGG

9.0 Ukontrollert utkobling av sprinkleranlegget - helt eller delvis

- 9.1** Hvis anlegget blir satt ut av virksomhet ved uhell, skal ovenstående forsiktighetsregler, så vidt mulig, iakttas (ref. pkt. 8).

SIKKERHETSFORSKRIFT P 863 KOKE- OG STEKEINNRETNINGER

Forsikringen er overtatt på betingelse av at denne sikkerhetsforskrift overholdes til enhver tid og på ethvert punkt.

Sikrede plikter å overholde sikkerhetsforskriftene nevnt under. Fører brudd på sikkerhetsforskriftene til skade og har sikrede utvist forsømmelse med å overholde forskrifter eller påse at de ble overholdt, kan erstatningen reduseres eller falle bort, jf. FAL § 4-8.

Det samme gjelder om forsømmelsen med å overholde eller påse overholdelse av sikkerhetsforskriften er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere som i arbeidstiden følger dem de er satt til å lede.

1.0 Omfang

Kommersielle kjøkken med frityranlegg eller koke- og stekeinnretninger hvor det benyttes olje eller fett skal ha automatisk slokkeanlegg.

2.0 Systemkrav

- 2.1** Systemet skal prosjekteres og installeres i henhold til en relevant standard. Minimumskrav er gitt i NFPA 17A og det skal dokumenteres at system og funksjonalitet oppfyller krav i standarden.
- 2.2** Slokkeanlegget skal kunne løse ut både automatisk og manuelt. Strøm og gasstilførsel skal frakobles automatisk ved aktivisering av anlegget.
- 2.3** Slokkemediet skal være godkjent for matfett og hindre re-antenning etter slokking. Slokkeanlegget skal i tillegg til å dekke frityr, koke- og stekeinnretninger også minimum dekke ventilasjonshette med fettfilter og ventilasjonskanal i henhold til systemkrav. Ytelsen til slokkeanlegget skal være testet i henhold til UL 300 av et akkreditert sertifiseringsorgan.

3.0 Kontroll, ettersyn og vedlikehold

- 3.1** Produsentens bestemmelser om kontroll, vedlikehold og ettersyn av slokkeanlegget skal følges, det skal verifiseres at dette dekker minimumskrav gitt i NFPA 17A. Standarden angir at vedlikehold skal utføres minst halvårlig
- 3.2** av kvalifisert personell som har gjennomgått nødvendig opplæring av leverandøren. Kontroll, ettersyn og vedlikehold skal dokumenteres.

4.0 Rengjøring

- 4.1** Frityr, koke- og stekeinnretninger med filter, avtrekksvifte og kanal skal rengjøres som angitt av produsent og leverandør.
- 4.2** Frekvens for rengjøring må tilpasses angjeldende bruk.
- 4.3** Fettfilter må likevel som et minimum rengjøres minst hver uke, hyppigere ved behov og kanal med avtrekksvifter må rengjøres hvert år, helt ut til det fri.

SIKKERHETSFORSKRIFT P 863 KOKE- OG STEKEINNRETNINGER

5.0 Strøm- og gasstilførsel

Strøm og eventuell gasstilførsel for frityr, andre koke- og steke innretninger skal frakobles ved arbeidstidens slutt.

6.0 Håndslukkere

6.1 I tillegg til automatisk slokkeanlegg er det krav til manuelt håndslukkeapparat, minimum 6 liter, brannklasse 75F, testet og godkjent etter gjeldende standard, NS-EN 3.	6.2 Plassering av slokker skal være merket, fastmontert, lett synlig og lett tilgjengelig.
6.3 Håndslukker skal kontrolleres iht. NS 3910 av kompetent person. |
|---|---|

7.0 Opplæring

7.1 Berørt personell skal gjennomføre opplæring i virkemåte, bruk av automatisk slokkeanlegg med manuell utløsning og slokking med manuelt håndslukkerapparat.	7.2 Opplæringen skal inkludere aktuelle bestemmelser i denne sikkerhetsforskriften og leverandørens anbefalte rutiner etter utløst slokkeanlegg.

SIKKERHETSFORSKRIFT P 887 AUTOMATISK INNBRUDDSSALARM

Forsikringen er overtatt på betingelse av at denne sikkerhetsforskrift overholdes til enhver tid og på ethvert punkt.

Sikrede plikter å overholde sikkerhetsforskriftene nevnt under. Fører brudd på sikkerhetsforskriftene til skade og har sikrede utvist forsømmelse med å overholde forskrifter eller påse at de ble overholdt, kan erstatningen reduseres eller falle bort, jf. FAL § 4-8.

Det samme gjelder om forsømmelsen med å overholde eller påse overholdelse av sikkerhetsforskriften er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere som i arbeidstiden følger dem de er satt til å lede.

1.0 Innbruddsalarmanlegget.

- 1.1 Anlegget må være utført i overensstemmelse med skadeforsikringsselskapenes "Regler for automatiske innbruddsalarmanlegg" 1986 eller "Regler for innbruddsalarmanlegg" 1999.
- 1.2 Det skal være opprettet servicekontrakt mellom forsikringstakeren (eier) og innbruddsforetaket for innbruddsanlegg etter regelverket av 1986, og for
- 1.3 sikkerhetsgrad 2, 3 og 4 etter regelverket av 1999. Innbruddsalarmanlegget skal hvert år kontrollbesiktiges av et godkjent innbruddsalarmpåbud. Utgifter til dette, bæres av forsikringstakeren.
- 1.3 Det skal utstedes ferdigattest av det godkjente innbruddsalarmpåbudet. Forsikringstaker (eier) sender kopi av ferdigattesten til selskapet.

2.0 Ansvarshavende og hans plikter

- 2.1 Forsikringstakeren skal oppnevne en ansvarshavende som er ansvarlig for at de gitte bestemmelser om drift og vedlikehold blir overholdt, eller selv være ansvarshavende.
- 2.2 Forsikringstakeren skal sørge for at ansvarshavende og andre som skal utføre
- kontroll med anlegget har de nødvendige kvalifikasjoner og fullmakter.
- Forsikringstakeren skal sørge for at ansvarshavende og hans stedfortreder kjenner anleggets virkemåte og signaler, samt anleggets service- og kontrollrutiner.

3.0 Den ansvarshavende skal

- 3.1 Føre kontrolljournal med tidspunkt for: kontroll, funksjonsprøver, servicebesøk, vedlikehold og reparasjoner, feil, alarm med spesifisering av type (innbruddsalarmanlegg, falsk alarm, blind alarm m.m.) og hvis mulig årsaken til alarm. Alle notater i journalen skal signeres.
- 3.2 Utføre egenkontroll med korte intervaller for å sikre at de viktigste delene i innbruddsalarmanlegget virker til enhver tid.
- 3.3 Prøve akustiske alarmer, optiske signaler og alarmoverføring minst hver måned etter et fastsatt program.
- 3.4 Påse at gjenstander, varer o.l. ikke blir plassert slik at en detektors effektivitet svekkes.

SIKKERHETSFORSKRIFT P 887 AUTOMATISK INNBRUDDSSALARM

4.0 Bygningmessige forhold

4.1 Ingen bygningmessig forandring, ominnredning eller utvidelse må foretas uten at alarmanleggets effektivitet opprettholdes.	4.2 Forandring av anlegget må utføres i overensstemmelse med "Regler for innbruddsalarmanlegg".

5.0 Utkobling

5.1 Hvis alarmanlegget helt eller delvis utkobles utover den normale periode, skal:	5.1.2 Selskapet underrettes dersom utkoblingen av innbruddsalarmanlegget overstiger en tidsperiode på 72 timer.
5.1.1 Forsikringstakeren må sørge for en annen overvåkning der hvor innbruddsanlegget er utkoblet.	

6.0 Ansatte og leieboer

- 6.1** Forsikringstakeren skal informere eget personell og eventuelt leieboere om at det er installert innbruddsalarmanlegg.

SIKKERHETSFORSKRIFT P 890 INNBRUDDSSIKRING

BESKYTTELSESKLASE B 1

Forsikringen er overtatt på betingelse av at denne sikkerhetsforskrift overholdes til enhver tid og på ethvert punkt.

Sikrede plikter å overholde sikkerhetsforskriftene nevnt under. Fører brudd på sikkerhetsforskriftene til skade og har sikrede utvist forsømmelse med å overholde forskrifter eller påse at de ble overholdt, kan erstatningen reduseres eller falle bort, jf. FAL § 4-8.

Det samme gjelder om forsømmelsen med å overholde eller påse overholdelse av sikkerhetsforskriften er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere som i arbeidstiden følger dem de er satt til å lede.

1.0 Innledning

- 1.1** Sikkerhetsforskriften omfatter samtlige adkomstdører, vinduer og andre åpninger til egne lokaler.
- 1.2** Nøkler som beror på forsikringsstedet skal oppbevares i avlåst enhet godkjent av Selskapet.
- 1.3** Forsikringstakerens og medforsikredes rett til erstatning kan bortfalle også om overholdelsen av sikkerhetsforskriften er forsømt av andre som er betrodd nøkler eller ansvar for avlåsing.
- 1.4** For lokaler med offentlige påbudte rømningsveier gjelder følgende særbestemmelse:
 - 1.4.1** I den tiden lokalene er i bruk (bemannet), må samtlige dører i disse rømningsveier være ulåst eller kunne åpnes innenfra i overensstemmelse med de stedlige brannmyndigheters anvisning.
 - 1.4.2** I den tid lokalene ikke er i bruk (er ubemannet), må samtlige dører i disse rømningsveier være låst iht. selskapets sikkerhetsforskrifter angitt i forsikringsbeviset.
- 1.5** FG = Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnevnd. Oppgave over FG-godkjent materiell og utstyr fås ved henvendelse til Selskapet.
- 1.6** Veiledning for gjennomføring av sikkerhetsforskriftene finnes i "Håndbok for innbruddssikring for næringslivet", FG-publikasjon 111, fås ved henvendelse til Selskapet.

2.0 Dører, porter, luker og lignende åpninger

- 2.1** Skal være låst med minst en FG-godkjent låseenhet.
- 2.1.1** I lokaler som bare har vinduer beliggende minst 4 meter over bakkenivå, utbygg eller andre konstruksjoner og gjenstander som gir innklatringsmuligheter, kan låseenheten i dører til lokalene ha innvendig knappvrider hvis dør og felt som grenser til dør er uten vindu, eller hvis glass i vindu er minst av sikkerhetsglass eller sikret med polykarbonatplate. (Se pkt. 6, Sikringsutstyr).
- 2.2** Skal ha låseenhet som holder dør og karm sammen, hvis karm ikke har anlegg mot veggstender.
- 2.3** Som er skyvbare, skal være låst til karm eller annen fast bygningskonstruksjon.
- 2.4** Må aldri ha nøkler stående i låsen.
- 2.5** Som er tofløyede skal sikres med stål kantskåter med hevearm, stål bolteskåter med låst bolt, låst bom eller annen tilsvarende sikring av det passive dørblad.
- 2.6** Skal være sikret slik at de ikke kan åpnes ved demontering av hengslene fra utsiden.

SIKKERHETSFORSKRIFT P 890 INNBRUDDSSIKRING BESKYTTELSESKLASE B 1

3.0 Dører, porter, luker og lignende åpninger som vender mot ikke beferdet område.

- 3.1** Skal være godkjent etter NS 3170 eller ha samme styrke og stivhet som 35 mm kompakt tredør uten vindu.
- 3.2** Hvis det er glass eller andre svake felt i dør til butikk, tilhørende lager og andre lokaler som gir tilgang til butikken, skal det være beskyttet alternativt med: Sikkerhetsglass, gitter, rullesjalusi, lem eller polykarbonatplate. (Se pkt. 6, Sikringsutstyr).

4.0 Vinduer, også vindu i dør

- 4.1** Vindu skal være lukket og haspet eller låst.
- 4.2** Glass i vinduer og dører, som er plassert lavere enn 4 meter over bakkenivå, utbygg eller andre konstruksjoner og gjenstander som gir innklatringsmulighet, skal være sikret slik at glasset ikke kan fjernes fra utsiden med lett håndverktøy.

5.0 Hengslede vinduer i butikk og andre lokaler som butikken bruker

- 5.1** Skal være låst med vinduslås når vinduene er plassert lavere enn 4 meter over bakkenivå, utbygg eller andre konstruksjoner og gjenstander som gir innklatrings mulighet.

6.0 Sikringsutstyr

- Der det under beskyttelseklassen B1 kreves sikringsutstyr, gjelder følgende minimumskrav:
- 6.1** Sikkerhetsglass
- 6.1.1** Skal være typegodkjent av FG eller sertifisert etter NS 3217, motstandsklasse B1 (NS 3215) eller bedre.
- 6.1.2** Skal være sikret spesielt mot demontering. Det vises til: "Anbefalte retningslinjer for montering av sikkerhets- og brannhemmende ruter". (Glassbransjeforbundet i Norge)
- 6.1.3** Er glasset montert på hengslet eller skyvbar vindusramme, skal rammen være låst med FG-godkjente låseenheter som krevet for dør.
- 6.2** Gitter
- 6.2.1** Skal være typegodkjent av FG eller være laget av:
Stål med minst 8 mm diameter eller laget av stål med tilsvarende tverrsnitt med minst 5 mm tykkelse og ha maskestørrelse inntil 10 x 50 cm. Eller
Stål med minst 5 mm diameter eller laget av stål med tilsvarende tverrsnitt med minst 4 mm tykkelse og ha maskestørrelse inntil 3 x 7 cm.
- 6.2.2** Som ikke er fastmontert skal være låst med FG-godkjente låseenheter som krevet for dør.
- 6.2.3** Skal ha festeanordninger som minst tilsvarer gitterets styrke, som f. eks. 6 mm gjennomgående bolter med ikke over 40 cm avstand.
Fester skal ikke kunne demonteres fra utsiden. Rulle-/skyvegitter skal alltid festes til fast karm eller bygningskonstruksjon.
- 6.2.4** Er gitteret montert på hengslet eller skyvbar vindusramme, skal rammen være låst med FG-godkjente låseenheter som krevet for dør.
- 6.3** Rullesjalusi
- 6.3.1** Skal være typegodkjent av FG eller være laget av stållammeller av minst 1,2 mm tykkelse som er helt tette.
- 6.3.2** Skal løpe i egne skinner eller kanaljern, slik at dette ikke kan demonteres i lukket stilling.

SIKKERHETSFORSKRIFT P 890 INNBRUDDSSIKRING BESKYTTELSESKLASE B 1

- 6.3.3** Skal være låst med FG-godkjente låseenheter som krevet for dør.
- 6.3.4** Skal ha festeanordninger som minst tilsvarer rullesjalusiens styrke, som f.eks. 6 mm gjennomgående bolter med ikke over 40 cm avstand. Fester skal ikke kunne demonteres fra utsiden.
Rullesjalusi skal alltid monteres til fast karm eller bygningskonstruksjon.
- 6.4** Lem
- 6.4.1** Skal være av minst 15 mm kryssfinérplate, minst 1,5 mm stålplate eller ha tilsvarende styrke.
- 6.4.2** Som ikke er fastmontert skal være låst med FG-godkjente låseenheter som krevet for dør.
- 6.4.3** Skal ha festeanordninger som minst tilsvarer lemmens styrke, som f. eks. 6 mm gjennomgående bolter med ikke over 40 cm avstand. Fester skal ikke kunne demonteres fra utsiden.
- 6.4.4** Er lemmen montert på hengslet eller skyvbar vindusramme, skal rammen være låst med FG-godkjente låseenheter som krevet for dør.
- 6.5** Polykarbonatplate
- 6.5.1** Skal være minst 6 mm tykk.
- 6.5.2** Skal monteres på innsiden i tillegg til vanlig glass.
- 6.5.3** Skal ha festeanordninger som minst tilsvarer polykarbonatplatens styrke, som f. eks. 6 mm gjennomgående bolter med ikke over 20 cm avstand. Det må benyttes store stoppskiver eller langsgående flatjern. Fester skal ikke kunne demonteres fra utsiden.
- 6.5.4** Er polykarbonatplaten på hengslet eller skyvbar vindusramme, skal rammen være låst med FG-godkjente låseenheter som krevet for dør.
- 6.6** Bom
- 6.6.1** Skal være av stål og tilfredsstillende:
• utvendig: minst 60 x 10 mm eller tilsvarende styrke.
• innvendig: minst 50 x 8 mm eller tilsvarende styrke.
- 6.6.2** Skal være festet slik at det tilsvarer bommens styrke.
Fester skal ikke kunne demonteres fra utsiden.
- 6.6.3** Skal låses med FG-godkjent hengelås. Det skal benyttes minimum klasse 2 innvendig og minimum klasse 3 utvendig.
- 6.6.4** Bommens hengelåsbeslag skal være av stål og ha samme styrke og dimensjon som hengelåsbøylen.
- 6.6.5** Beslagets og hengelåsens bøyler skal fylle hverandre.
- 6.6.6** Utvendig bom skal ha hengelåsbeslag som er slik konstruert at det beskytter låsen.
- 6.7** Hengelåsbeslag
- 6.7.1** Skal være FG-godkjent og ha samme klasse som hengelåsen. Det gjelder klasse 3, 4 og 5.
- 6.7.2** Skal være festet til karm eller vegg i henhold til produsentens anvisninger. Fester skal ikke kunne demonteres fra utsiden.
- 6.8** Bakkantbeslag
- 6.8.1** Skal være slik utformet at det sammen med hengsler m.m. gir døren samme motstandskraft mot oppbryting på hengselsiden (bakkant) som på låssiden.

SIKKERHETSFORSKRIFT P 894 RABATTGIVENDE AUTOMATISK BRANNALARMANLEGG

Forsikringen er overtatt på betingelse av at denne sikkerhetsforskrift overholdes til enhver tid og på ethvert punkt.

Sikrede plikter å overholde sikkerhetsforskriftene nevnt under. Fører brudd på sikkerhetsforskriftene til skade og har sikrede utvist forsømmelse med å overholde forskrifter eller påse at de ble overholdt, kan erstatningen reduseres eller falle bort, jf. FAL § 4-8.

Det samme gjelder om forsømmelsen med å overholde eller påse overholdelse av sikkerhetsforskriften er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere som i arbeidstiden følger dem de er satt til å lede.

1.0 Godkjennelse

1.1 Anlegget må være utført og godkjent i overensstemmelse med Skadeforsikringsselskapenes gjeldende "Regler for automatiske brannalarmanlegg".

1.2 Det automatiske brannalarmanlegget må utløse slokningsinnsats fra et brannvesen med godkjent brannordning.

2.0 Kontroll

2.1 Anleggseier/Forsikringstaker skal sørge for at det gjennomføres en årlig servicekontroll av den godkjente brannalarmleverandøren eller firmaet som hadde ansvaret for idriftsettelsen av anlegget, eller under dets ansvar, ref. ovennevnte regler (jfr. pkt. 1).

2.2 Utgiftene ved servicekontrollen bæres av forsikringstakeren.

2.3 Forsikringstaker/eier skal sende en kopi av servicekontrollskjemaet til selskapet.

3.0 Drift og vedlikehold

3.1 Brannalarmanlegget skal alltid holdes i full driftssikker stand og være vel vedlikeholdt.

3.2 Påbudte planer, instruksjer, journaler etc. iflg. ovennevnte regler (jfr. pkt.1) skal alltid være

tilgjengelig.

3.3 Brannalarmfirmaet skal utarbeide prøve, service- og vedlikeholdsprogram for brukeren.

4.0 Eier, Bruker og Ansvarshavendes plikter

4.1 Anleggseier/Forsikringstaker skal:

4.1.1 utpeke en ansvarshavende og en stedfortreder, som etter å ha fått nødvendig opplæring av det godkjente brannalarmfirmaet, skal sikre at anlegget forblir funksjonsdyktig til enhver tid.

4.1.2 sørge for at brannalarmanlegget til enhver tid tilfredsstiller reglene.

4.2 Bruker/Forsikringstaker og ansvarshavende skal:

4.2.1 påse at rutinemessige inspeksjoner, kontroller,

prøver, service- og vedlikeholdsprogram gjennomføres etter faste ukentlige, månedlig og årlige intervaller.

4.2.2 oppbevare anleggsdokumentasjonen inkl. anleggets kontrolljournal på et egnet sted i virksomheten.

4.3 Ansvarshavende skal kontrollere at:

4.3.1 alle punkter i inspeksjons- og kontrollprogrammet som er utarbeidet av brannalarmfirmaet gjennomføres i henhold

SIKKERHETSFORSKRIFT P 894 RABATTGIVENDE AUTOMATISK BRANNALARMANLEGG

til de avtalte tidsintervaller, bl.a. skal alarmklokker, optiske signal og et utvalg av røykdetektorer og manuelle håndmeldere samt alarmoverføring prøves minst hver måned.

- 4.3.2** alle notater i kontrolljournalen skal dateres og signeres.

det ikke settes permanente eller tilfeldige anordninger (varer) nærmere en detektor enn 0,5 m som kan hindre eller minske en detektors følsomhet/driftfunksjon.

4.3.3

5.0 Reserveutstyr

- 5.1** Der hvor service på brannalarmanlegget ikke er garantert innen 12 timer, skal det materiell som

er nødvendig for anleggets driftssikkerhet alltid være tilstede i reserve.

6.0 Endring av brannalarmanlegget

- 6.1** Forandring, ominnredning eller utvidelse av de brannalarm beskyttede bygninger/områder må ikke finne sted med mindre brannalarmanleggets effektivitet opprettholdes.

utføres i overensstemmelse med ovennevnte regler (jfr. pkt. 1).

6.3

Ved vesentlige forandring/utvidelser skal disse besiktiges av godkjent inspektør, ref. pkt. 2, snarest mulig etter at arbeidet er utført.

- 6.2** Forandringer av anlegget må planlegges og

7.0 Kontrollert utkobling av brannalarmanlegget- helt eller delvis

Såfremt anlegget eller noen del av dette settes ut av virksomhet for utvidelse, forandring, reparasjon eller rengjøring, iakttas følgende:

- 7.1** Når brannalarmanlegget settes ut av virksomhet skal brannvesenet underrettes, dersom brannalarmen overføres til brannvesen.

- 7.2** Selskapet skal også underrettes dersom anlegget må settes ut av virksomhet utover over 24 timer.

8.3

Selskapet kan stille krav om vakthold/vaktrunder.

8.4

Arbeidet må utføres slik at utkoblingen av brannalarmanlegget blir så kort som mulig. Om mulig må ikke anlegget settes ut av funksjon om natten.

8.5

Så liten del av brannalarmanlegget som mulig skal frakobles under arbeidet.

8.0 Ukontrollert utkobling av brannalarmanlegget - helt eller delvis

- 8.1** Hvis brannalarmanlegget helt eller delvis blir satt ut av funksjon på grunn av uhell eller feil, skal ovenstående ovenstående

forsiktighetsregler så vidt mulig iakttas (ref. pkt. 8).